

LUOVA LAAKSO 2020

Joutsenten reitti ry:n kehittämissuunnitelma vuosille 2014-20

Sisältö

TIIVISTELMÄ

1. VISIO LUOVASTA LAAKSOSTA.....	4
2. SUUNNITTELUPROSESSI	5
3. NYKYTILAN KUVAUS	6
4. KEHITTÄMISOHJELMAN 2007-13 TULOKSET	10
5. KEHITTÄMISSTRATEGIAT JA HANKE-ESIMERKIT	11
5.1 Palveluyrittäjyys	11
5.2 Teollinen yrittäjyys	13
5.3 Uusiutuva energiantuotanto	14
5.4 Maa- ja metsätalous.....	15
5.5 Matkailuala.....	16
5.6 Kylätoiminta	17
5.7 Nuorten hyvinvointi.....	19
5.8 Kulttuurituotanto	20
5.9 Ohjelman läpikäyvät teemat	21
6. TOTEUTTAMINEN JA RAHOITUS.....	24
7. INDIKAATTORIT, TAVOITTEET JA ARVIOINTI	25
8. ALUEEN OHJELMIEN YHTEENSOVITTAMINEN JA TYÖNJAKO.....	27
9. TOIMINTARYHMÄKRITEERIEN TOTEUTUMINEN.....	29

LIITE 1	Hallituksen kokoonpano
LIITE 2	Suunnittelutyöryhmiin osallistuneet organisaatiot
LIITE 3	Joutsenten reitti ry:n jäsenistö
LIITE 4	Hallituksen jäsenten sidonnaisuudet
LIITE 5	Sopimusluonnos työnjaosta Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa

TIIVISTELMÄ

Huittisten, Hämeenkyrön, Punkalaitumen ja Sastamalan alueilla toimivan Joutsenten reitti ry:n uusi kehittämisohjelma Luova Laakso 2020 tähtää uusien työpaikkojen ja palveluiden luomiseen kahdeksalla painopistealueella. 70 prosenttia ohjelman varoista on suunnattu yrittäjyyden painopisteille: palveluyrittäjyyden, teollisen yrittäjyyden, maa- ja metsätalouden, uusiutuvan energian ja matkailun kehittämiseen. Muita painopisteitä ovat kylätoiminta, nuorten hyvinvointi ja kulttuurituotanto. Ohjelmakauden 2007-13 tuloksiin peilaten ohjelman tavoitteena on tukea 240 työpaikan, 105 yrityksen ja 260 palvelun tai tuotteen syntymistä. Ohjelman suunniteltu kokonaisrahoitus on 10,5 miljoonaa euroa, josta yksityisen rahan osuus on 35 prosenttia.

Luova Laakso 2020 -ohjelma esittelee 24 kehittämisstrategiaa tavoitteisiin pääsemiseksi. Suurin muutos edelliseen ohjelmakauteen nähden on yrittäjyyden pilkkominen toimialakohtaisiin osiin ja uusiutuvan energiatuotannon nostaminen omaksi painopisteekseen.

Strategioiden laadinnasta vastasivat kunkin painopisteen paikallisista asiantuntijoista kootut työryhmät. Palvelualan yrittäjät haluavat lisätä keskinäistä yhteistyötään, kannattavuuttaan ja yritysmentorointia. Teolliset yrittäjät tähtäävät kasvuun, sukupolvenvaihdoksiin ja tuotekehitykseen. Maatalousyrittäjät vannovat luomu- ja lähiruokatuotannon ja -kysynnän edistämisen nimiin. Uusiutuvaa energiatuotantoa tullaan tukemaan hajautetuilla ratkaisuilla metsäenergiassa, biokaasussa sekä tuuli- ja aurinkovoimassa. Matkailutoimijat edistävät teemamatkailua, myyntiä ja markkinointia. Kylätoimijat kehittävät kylien infrastruktuuria ja nuorisotoimijat harrastusmahdollisuuksia. Kulttuurituotannossa rikotaan rajoja ja etsitään kilpailuyhteiskunnan onnellisuuden avaimia.

Kehittämisohjelmaa toteutetaan hankkeiden kautta. Kaikkien painopisteiden mukaisilla hankkeilla tulee olemaan avoin, jatkuva haku. Toimihenkilöt, joita ovat hankeneuvoja ja toiminnanjohtaja, huolehtivat hakijoiden aktivoinnista, hankeideoiden jalostamisesta sähköisiksi hankehakemuksiksi sekä toteuttajien neuvonnasta. Hallitus kokoontuu käsittelemään hankehakemuksia toiminnanjohtajan esittelystä noin kahden kuukauden välein.

Kahdeksan painopistealueen lisäksi kehittämisohjelman läpikäyviä teemoja ovat kansainvälisyys, avoin tiedottaminen, lähidemokratian edistäminen, verkostoituminen, kestävä kehitys ja tasa-arvo. Kansainvälisyyttä toteutetaan sekä kehittämishankkeiden ja yritystukien että toimintaryhmän oman toiminnan tasoilla. Toimintaryhmän tasolla tavoitteena on hyödyllisten kontaktien löytäminen eri toimijoiden tarpeisiin ja samalla toimialueen kansainvälistäminen.

Kehittämisohjelman nimi ”Luova Laakso” viittaa Kokemäenjokilaaksoon, joka halkoo toimialuetta 90 kilometrin matkalta. Vesistö on aina ollut tärkein alueen luovuuden suonista. Sen lisäksi luovat, innostavat ihmiset vetävät toisiaan puoleensa – ja Luovaa Laaksoa kehittämään.

1. VISIO LUOVASTA LAAKSOSTA

Kädessäsi on Joutsenten reitti -kehittämisyhdistyksen paikallinen kehittämisohjelma vuosille 2014-20. Ohjelman nimi ”Luova Laakso 2020” viittaa luovuuteen paikalliskehittämistemme moottorina sekä sijaintiimme Kokemäenjokilaaksossa. Luovuus näkyy muun muassa korkeana yrittämisaktiivisuutena ja elinkeinojen monipuolisena kirjona. Kokemäenjoen vesistö halkoo toimialuetta 90 kilometrin matkalta, ja on aina ollut tärkein luovuuden suonista. Sitä pitkin tulivat ensimmäiset asukkaat jääkauden jälkeen, ja sen rannoille hakeutuvat ihmiset tänäänkin virkistymään, asumaan ja yrittämään. Lars G. von Bonsdorff kirjoittaa yläjuoksulla sijaitsevan Nokia-osakeyhtiön historiikissa (1865-1965) Kokemäenjokilaaksosta seuraavasti:

”Vanhastaan ovat vesistöt olleet kaikkein tärkeimpiä kulkuväyliä – myös talvisin, jolloin niiden jäitä pitkin on mukavasti päässyt reellä tai hiihtäen. Kokemäenjoen laakso on vuosisatojen kuluessa muuttunut jatkuvasti osaksi maan kohoamisen vuoksi, osaksi liejuuntumisen ja eroosion takia. Niinpä joen suu on vuodesta 1400 vuoteen 1900 siirtynyt peräti 18 km merelle päin, siis keskimäärin 10 cm vuorokaudessa. Vuoden 400 tienoilla suisto on teoreettisesti laskien ollut keskellä nykyistä Harjavallan pitäjää, jonka nimi kuulostaa germaaniselta (Charjovalda). Suunnilleen vuosien 100-800 aikana jKr. arvellaan Hämeen saaneen Itämerenmaista käsin asukkaansa. He lienevät olleet erämiehiä, jotka pienehköinä ryhminä saapuivat laajoihin korpimaihin hankkimaan turkiksia – ne kun olivat haluttua tavaraa Rooman valtakunnassa.”

Yhdysvaltalaisen tutkijan Richard Floridan mukaan luovat ihmiset vetävät toisiaan puoleensa. Kokemäenjoella erämiehiä seurasivat pian kaskiviljelijät ja kaupustelijat. Myös tietoyhteiskunnan ytimenä tunnettu Kalifornian Piilaakso oli aikaisemmin Yhdysvaltojen periferiaa, kunnes tietoteknologiayritykset alkoivat vetää sinne luovia lahjakkuuksia kautta maailman. Joutsenten reitin lahjakkuuksien lista on pitkä, esimerkiksi kirjallisuudessa Frans Emil Sillanpäästä ja Kaarlo Sarkiasta Mauri Kunnakseen sekä Aino Havukaiseen ja Sami Toivoseen (Tatu ja Patu -lastenkirjat). Luova, suvaitseva ilmapiiri ja pitkän, vaiherikkaan historian siipien havina innostavat ideat lentoon.

Suomalainen filosofi Pekka Himanen on puhunut paljon innostuksen merkityksestä uuden kehittämisessä. Asiastaan innostunut kehittää vaikka uuden tietokoneiden käyttöjärjestelmän (Linux) suklaapatukoiden voimalla! Vuodesta 1999 lähtien olemme Joutsenten reitillä tulleet innostuksen asiantuntijoiksi ja tartunnanantajiksi: sen voimalla on toteutettu jo yli 300 paikallista kehittämishanketta.

Richard Floridan ja Pekka Himasen ajatuksia yhdistellen kehittämisvisiomme vuoteen 2020 on:

”Luova Laakso on onnistunut luomaan ympäristön, joka yllyttää ihmisiä kehittelemään uusia ideoita ja viemään ne käytännöiksi. Se on ympäristö, joka innostaa idearikkaita ihmisiä eri puolilta maailmaa tulemaan sinne. Kaiken eteenpäin vievän kehityksen pohjimmainen draiveri on innostus ja kyky innostaa. Juuri innostus on Luovan Laakson imago.”

2. SUUNNITTELUPROSESSI

Kehittämisohjelman painopisteiden valinnasta, vision määrittelystä, SWOT-analyysistä, rahoitussuunnitelmasta ja lopullisen kirjoitusasun hyväksynnästä on vastannut Joutsenten reitti ry:n hallitus vuosien 2012-14 aikana. Kehittämisohjelmaa on käsitelty kuudessa hallituksen kokouksessa. Hallituksen kolmikantamallin mukainen kokoonpano on esitetty liitteessä 1.

Kehittämisstrategioiden määrittelystä ovat vastanneet kahdeksan painopistealueiden mukaista suunnittelutyöryhmää:

1. Palveluyrittäjyys
2. Valmistava/ teollinen yrittäjyys
3. Uusiutuva energiantuotanto
4. Maa- ja metsätalous
5. Matkailuala
6. Kylätoiminta
7. Nuorten hyvinvointi
8. Kulttuurituotanto

Kuhunkin suunnittelutyöryhmään kutsuttiin yksi idearikas asiantuntija jokaisesta toimialueen 2000-luvun alun kunnasta lähidemokratian varmistamiseksi. Kutsutut tulivat näin Huittisista, Hämeenkyröstä, Kiikoisista, Mouhijärveltä, Punkalaitumelta, Suodenniemeltä, Vammalasta, Vampulasta ja Äetsästä. Työryhmissä oli edustettuna 24 eri organisaatiota (liite 2).

Työryhmät listasivat ideariihessä painopisteensä kehittämistavoitteita. Listoista valittiin istuntojen loppuksi kolme tärkeintä tavoitetta äänestämällä. Tavoitteet kirjoitettiin strategiamuotoon vastaamalla kysymykseen ”mitä tulisi tehdä jotta tässä painopisteessä oltaisiin kilpailukykyisiä vuonna 2020”. Ohjelman viidennessä luvussa strategioita on havainnollistettu hanke-esimerkein.

Kehittämisohjelman tilastokatsauksesta ja nykytilan kuvauksesta ovat vastanneet hankeneuvoja Eeva Raukko ja toiminnanjohtaja Petri Rinne. Ohjelman on kirjoittanut Petri Rinne. Ohjelmasta on koottu yleisöpalautetta sähköpostikyselyllä ja alkuvuonna 2013 järjestetyllä kuntien valtuusto-/hallituskierroilla. Lisäksi ohjelmaa on esitelty ns. road show -kierroilla toimialueen vanhoissa peruskunnissa keväällä 2014. Yhdeksään tilaisuuteen osallistui yhteensä 160 henkeä.

Pirkanmaan ja Satakunnan muiden LEADER-toimintaryhmien, Pirkanmaan ELY-keskuksen, Pirkanmaan liiton ja Pirkan Kylät ry:n kanssa on vuosina 2013-14 käyty neuvottelut ohjelmayhteistyöstä.

3. NYKYTILAN KUVAUS

Kansilehdellä esitetyn toimialueemme nykytilan kuvaus perustuu SWOT-analyysiin ja Tilastokeskuksen aineistoon, jossa Sastamalaan v. 2013 liittynyt Kiikoinen on vielä mukana itsenäisenä kuntana. Taulukon 1 mukaan merkittävimmät vahvuutemme ovat voimakas yrittämisaktiivisuus ja hyvä sijainti Lounais-Suomen kasvukeskusten ympäröimänä. Huono tunnettuus on suurimpia heikkouksiamme – tutkimusten mukaan kävijöiden mielikuva alueestamme paranee ensikäynnin jälkeen ja heistä lähes jokainen tulisi toistekin. Uusia työpaikkoja luovista kehittämismahdollisuuksista merkittävimmät liittyvät palveluyrittäjyyden ja uusiutuvan energiatuotannon kehittämiseen. Pahimpia uhkia ovat väestön ikääntyminen ja palveluiden väheneminen.

<p><u>Vahvuudet</u></p> <p>Voimakas yrittämisaktiivisuus ja pienyrityskulttuuri Sijainti – yli miljoona ihmistä sadan kilometrin säteellä Elinvoimainen ja monipuolinen alkutuotanto Luonnonvetovoimainen ja edullinen asuinympäristö Järkevästi organisoidut t&k-organisaatiot ja verkostot Luovuuden ja kulttuurin imago Monipuolinen ja kehittämisorientoitunut koulutussektori</p>	<p><u>Heikkoudet</u></p> <p>Matalapalkka-alojen suuri osuus Heikko tunnettuus Muutosvastarinta Itseluottamuksen puute Negatiivinen kateus Yhteistyön puute</p>
<p><u>Mahdollisuudet</u></p> <p>Palveluyrittäjyys Uusiutuva energia Lähiuoka- ja luomubuumi Vuorovaikutus Tampereen kaupunkiseudun kanssa Kansainvälistyminen Luovuuden ja kulttuurin imagon terävöittäminen</p>	<p><u>Uhat</u></p> <p>Väestö ikääntyy Väestön ja palveluiden väheneminen maalla Kilpailu halpatuotantomaiden kanssa Alkutuotannon vaihteleva kilpailukyky Puutteet perusinfrastruktuurin ylläpidossa Keskittävä kaavoituspolitiikka</p>

Taulukko 1. Joutsenten reitti ry:n toimialueen SWOT-analyysi.

2000-luvun aikana toimialueemme väestö on pysynyt kohtalaisen vakaasti 50 000 asukkaassa (taulukko 2). Pienimpien ja kauimpana Tampereesta sijaitsevien kuntien väestökatoa on kompensoinut Hämeenkyrön väestönkasvu. Kuntaliitokset näkyvät Huittisten ja Sastamalan väkiluvussa, mutta toimialueella ei edelleenkään ole yhtään yli 15 000 asukkaan taajamaa.

Kunta	2003	2011	Muutos (%)
Sastamala	24550	24498	-0,2
Huittinen	10852	10638	-2,0
Hämeenkyrö	10009	10533	+5,2
Punkalaidun	3552	3236	-8,9
Kiikoinen	1315	1265	-3,8
Koko toimialue	50278	50170	-0,2

Taulukko 2. Joutsenten reitti ry:n kuntien väestökehitys 2000-luvulla.

Kehittämisohjelman kansilehdellä esitetty toimialueen väestön keskittyminen perustuu Tilastokeskuksen 250m x 250m -ruutupohjaiseen paikkatietoon. Toimialueemme koko on 40 432 ruutua eli 2 527 neliökilometriä. Ruuduista 16 prosenttia on asuttuja (taulukko 3), ja asuttujen ruutujen lukumäärä on 2000-luvulla noussut yhdellä prosentilla. Nopeimmin asutus on laajentunut Hämeenkyrössä ja Sastamalassa, jossa sillä on ollut myös merkittävä vaikutus väestökehitykseen. Vain Huittisissa asutut ruudut ovat vähentyneet suhteessa nopeammin kuin väestö.

	Asutut ruudut, %	Asutut ruudut muutos, %	Uusruutujen asukkaat, hlöä	Väestö harvaan asutuissa ruuduissa, %			Tihein ruutu, hlöä
				2000	2005	2010	
Huittinen	19,1	-3,4	361	37,1	36,7	36,4	179
Hämeenkyrö	19,2	+8,0	725	35,5	35,9	35,4	177
Kiikoinen	14,4	-3,9	57	62,6	67,9	64,0	42
Punkalaidun	14,0	-5,2	126	57,2	58,9	61,7	109
Sastamala	15,3	+2,3	1056	32,8	33,5	32,6	289
Koko alue	16,4	+1,0	2325	36,9	37,3	36,7	289

Taulukko 3. Joutsenten reitin kuntien asutut ruudut (250 x 250m), 2000-luvulla rakennettujen uusien ruutujen asukasmäärät, väestöosuudet harvaan asutuissa ruuduissa sekä tiheimmin asuttujen ruutujen asukasmäärä.

Tiheään asuttuja ruutuja (vähintään 10 asukasta) on toimialueellamme 14 prosenttia ja harvaan asuttuja 86 prosenttia asutuista ruuduista. Tämä suhde on pysynyt lähes vakiona koko 2000-luvun. OECD:n määritelmä kaupunkimaisesta asutuksesta täyttyy kun neliökilometrillä on vähintään 150 asukasta – suurimmissa taajamissamme on muutamia tällaisia neliökilometrillä eli 16 pienemmän ruudun alueita. Sastamalan keskustaajama Vammala on väestötiheydellä mitattuna selvästi toimialueemme kaupunkimaisin alue.

Ehkä yllättävin havainto voidaan tehdä, kun tarkastellaan väestökehitystä vuoden 2000 eri asutustiheysluokissa: harva asutus, kylämäinen asutus, lähiöasutus ja keskusta-asutus (taulukko 4). Luokkien nimet ovat viitteellisiä ja raja-arvot puhtaasti laskennallisia. 2000-luvun aikana tiheimmin asuttujen keskusta-alueiden väestö on huvennut lähes kymmeneksen. Myös lähiöt ja kylämäinen asutus ovat menettäneet väestöään. Harvaan asutuilla alueilla väestö on sen sijaan lisääntynyt kolme prosenttia. Hurjinta kehitys on ollut Hämeenkyrössä, jossa harvaan asuttujen alueiden väestö on lisääntynyt viidenneksen ja kylämäistenkin alueiden kymmeneksen. Hämeenkyrön ja Sastamalan harvaan asuttujen alueiden ja toisaalta myös Huittisten lähiöalueiden väestönkasvun johdosta toimialueemme kokonaisväestö ei ole laskenut 2000-luvulla.

Kunta	0-9 harva asutus		10-39 kylämäinen asutus		40-89 lähiöasutus		90- keskusta-asutus	
	Muutos, %	Osuus, %	Muutos, %	Osuus, %	Muutos, %	Osuus, %	Muutos, %	Osuus, %
Huittinen	-5,1	37,8	-2,6	21,3	+7,2	24,1	-9,9	16,8
Hämeenkyrö	+17,7	39,5	+9,6	19,8	+1,5	23,1	-12,0	17,6
Kiikoinen	-8,0	61,5	-3,6	38,5	-	-	-	-
Punkalaidun	-10,6	58,2	-14,7	20,1	-16,3	12,9	-10,3	8,8
Sastamala	+3,1	34,3	-1,3	23,1	-2,9	20,1	-6,0	22,5
Koko alue	+2,9	38,4	-0,8	22,2	-2,1	20,6	-8,1	18,8

Taulukko 4. Joutsenten reitin väestön jakautuminen ja väestökehitys 2000-luvulla eri tiheyksillä asutuissa ruuduissa (250x250m).

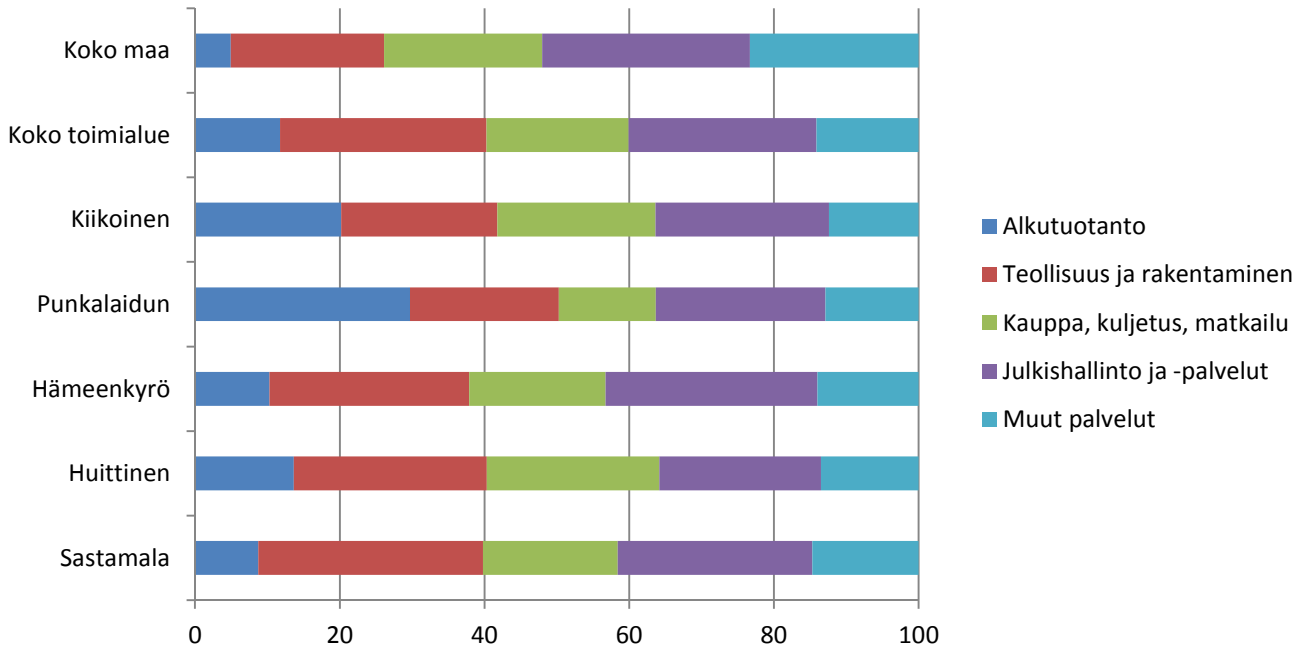
Lukujen valossa keskittymiskehitys ei toteudu toimialueellamme, vaan asutus on 2000-luvun aikana väljentynyt. Vaikka keskusta-alueita on jatkuvasti rakennettu tiiviimmin, kerrostaloihin muuttavat usein iäkkäät yhden tai kahden hengen kotitaloudet, samalla kun lapsiperheet muuttavat ja uudisrakentavat väljemmin asutuille alueille. Toisaalta kaupunkimaisimmat taajamat Sastamalan Vammala ja Huittinen ovat menettäneet suhteessa vähiten tiheintä asutustaan – kaupunkimaista asumista etsiville pitäisi myös pystyä tarjoamaan laadukkaita vaihtoehtoja. Toimialueemme kokonaisväestökehityksen kannalta tulevilla ohjelmakaudella onkin tärkeää satsata myös keskusta-alueiden asuinviihtyvyyteen, yhteisöllisyyteen ja elämänlaatuun. Samalla on pyrittävä purkamaan väljemmän rakentamisen esteitä ja näin vahvistettava toimialueemme luontaisia vetovoimatekijöitä.

Joutsenten reitin kunnissa on korkea työpaikkaomavaraisuus ja yrittäjyysaste (taulukko 5). Tästä huolimatta pendelöinti on tavallista: lähes puolet Kiikoisten sekä neljännes Huittisten ja Hämeenkyrön työllisestä työvoimasta käy työssä oman kunnan ulkopuolella. Vastaavasti Joutsenten reitin kunnissa käydään ahkerasti työssä lähikunnista, etenkin Tampereen seudulta. Yrittäjätyöpaikkojen osuus kaikista työpaikoista on suuri, kaupungeissakin viidenneksen luokkaa, kun se valtakunnallisesti on vain yhdeksän prosenttia.

Kunta	Työpaikkoja (kpl)	Omavaraisuus (%)	Yrittäjätyöpaikkoja (%)
Sastamala	8644	90	19
Huittinen	4351	98	20
Hämeenkyrö	3220	78	21
Punkalaidun	1097	89	33
Kiikoinen	351	77	38
Koko toimialue	17663	89	21

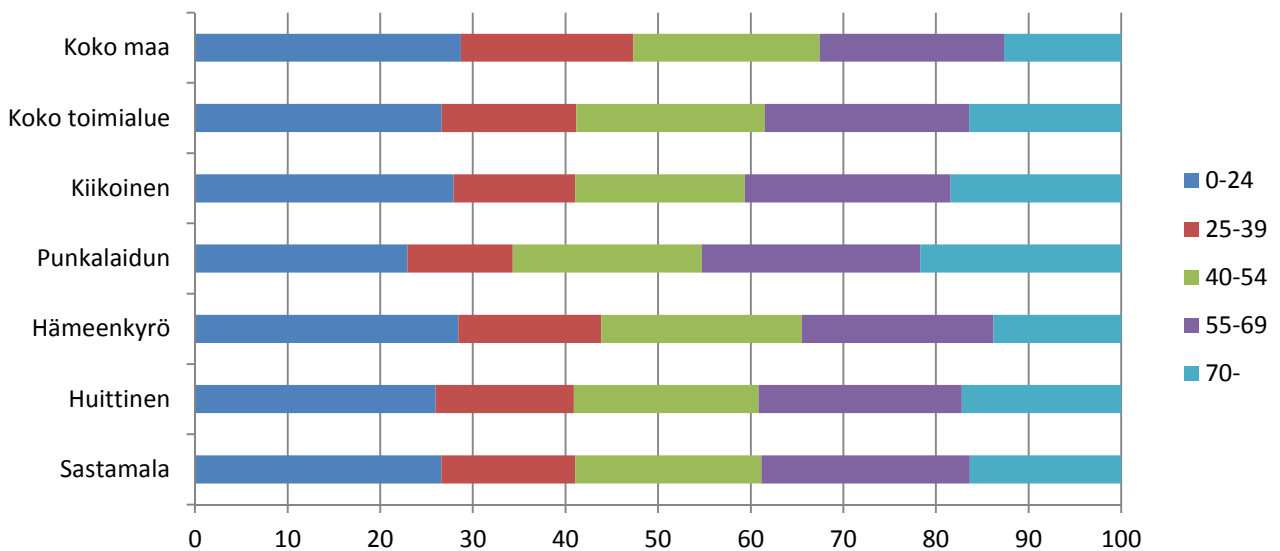
Taulukko 5. Joutsenten reitin kuntien työpaikkaomavaraisuus ja yrittäjyysaste.

Teollisuuden ja rakentamisen osuus toimialueemme työpaikoista on lähes kolmannes, kun se koko maassa on vain viidennes (kuva 1). Myös alkutuotannon osuus on selvästi maan keskiarvoa korkeampi, Punkalaitumella jopa kolmannes työpaikoista. Palveluissa merkittävin työnantaja on julkissektori. Yksityisten palveluiden työpaikoissa ollaan selvästi maan keskiarvon alapuolella.

Kuva 1. Joutsenten reitin toimialueen ja kuntien työpaikkajakauma suhteessa koko maahan.

lääkkään, työelämästä poistuneen väestön osuus on Joutsenten reitin kunnissa selvästi maan keskiarvoa suurempi (kuva 2). Nuorten osuus on vastaavasti jäljessä maan keskiarvosta. Lähimpänä maan keskiarvoa on väestöään kasvattanut Hämeenkyrö ja kauimpana väkilukuaan menettävä Punkalaidun.

Kuva 2. Joutsenten reitin toimialueen ja kuntien väestön ikäjakauma suhteessa koko maahan.

4. KEHITTÄMISOHJELMAN 2007-13 TULOKSET

Joutsenten reitti ry:n edellisen kehittämisohjelman tuella käynnistettiin 196 kehittämishanketta yhteensä yli kymmenen miljoonan euron arvosta. Hankkeista reilu kolmannes oli yritystukia. Ohjelman yksityisrahoituksen tavoite ylittyi kaksinkertaisesti – ohjelmarahoituksesta oli lopulta yksityisrahaa lähes puolet.

Ohjelmakauden hankkeiden tulokset suhteessa asetettuihin määrällisiin tavoitteisiin on koottu taulukkoon 6. Uusien työpaikkojen ja yritysten tavoitteet ylitettiin selvästi. Kylätoiminnan puolella jäätin tavoitteista jälkeen esimerkiksi uusien/päivitettyjen kyläsuunnitelmien määrässä – ne tehtiin kuntoon jo rahoituskaudella 2000-06, ja päivityksiä on tehty kylien omana työnä.

Kovat indikaattorit	Tavoite	Toteuma
Uudet työpaikat	75	180
Säilytetyt työpaikat	50	151
Hankeaikaiset työpaikat	30	29
Uudet investoinnit, meur	10	2,6
Liikevaihdon kasvu kohdeyrityksissä, meur	1,0	5,3
Uudet asukkaat	1 000	73
Matkailijamäärän kasvu, hlöä	100 000	2 538
Artikkeleita paikallismediassa	700	327
Artikkeleita alue- ja valtakunnan mediassa	150	65
Pehmeät indikaattorit	Tavoite	Toteuma
Hankkeiden osallistujat, hlöä	3 000	7 123
Hankkeissa koulutettuja, hlöä	7 500	19 441
Hankkeiden partneriorganisaatiot, kpl	1 000	717
Uudet yritykset	20	91
Uudet yhdistykset	20	4
Uudet tuotteet tai palvelut	100	149
Uudet/ päivitettyt kyläsuunnitelmat	50	1
Uudet laatu järjestelmät	30	3
Uudet yhteisölliset rakennukset	30	12
Kunnostetut yhteisölliset rakennukset	30	6
Ympäristöhoitotoimet	60	8

Taulukko 6. Joutsenten reitti ry:n kehittämisohjelman 2007-13 tulokset suhteessa tavoitteisiin (tilanne 30.4.2014 – 103 päättyntä hanketta).

Ohjelmakauden tärkeimpiä laadullisia tuloksia ovat yritysten mukaan saaminen kehittämisohjelman toteuttamiseen, kansainvälisyyden lisääntyminen ja hankkeiden innovatiivisuuden kasvu. Kokemusten perusteella yritystoiminnan tukemiseen ja verkostohankkeisiin tullaan satsaamaan myös uudella ohjelmakaudella.

5. KEHITTÄMISSTRATEGIAT JA HANKE-ESIMERKIT

Kehittämishojelman hankkeiden valinnassa noudatetaan jo kaudella 2007-13 käytössä ollutta kriteeristöä ja pisteytystä. Päivitetty, kaikille hanketyypeille samat valintakriteerit ovat:

1. Yhteensopivuus kehittämishojelman strategioiden ja läpileikkaavien teemojen kanssa
2. Aitoon ruohonjuuritason tarpeeseen perustuminen
3. Innovatiivisuus ja uusien toimintatapojen etsiminen
4. Pysyvien vaikutusten luominen
5. Uusien työpaikkojen synnyttäminen
6. Toiminnan kannattavuuden lisääminen
7. Riittävä omarahoitus ja henkilöresurssit
8. Realistinen panos-tuotos -suhde
9. Tasa-arvon edistäminen
10. Kestävän kehityksen edistäminen

Hallituksen kokouksen pisteytyksessä hanke voi saada nolasta kahteen pistettä kutakin valintakriteeriä kohti. Kaksi pistettä tarkoittaa, että hanke toteuttaa kriteeriä hyvin. Yhden pisteen saa, jos hanke toteuttaa kriteeriä jonkin verran. Nolla pistettä on tuomiona silloin, kun hanke ei toteuta kriteeriä lainkaan. Poikkeuksen muodostavat ns. pakolliset valintakriteerit (1. = 2/4p, 7. = 1/2p, 8. = 1/2p). Yhteenlaskettuna hankkeen arviointipisteet voivat siis vaihdella 0:sta 22:een. Puollettavien hankkeiden on saavutettava vähintään 16 pisteen taso.

Seuraavilla sivuilla esitellään valitut kehittämissstrategiat painopisteittäin. Kutakin strategiaa havainnollistetaan jo toteutetulla tai kuvitteellisella hanke-esimerkillä. Esimerkkien on tarkoitus toimia strategioiden avaajina ja hahmottajina sekä ajatusten suuntaajina. Esimerkeillä ei haluta kahlita mielikuvitusta, syöttää valmiita ideoita tai kannustaa vanhan toistamiseen. Strategioiden toteuttamiseen tarvittavan innovatiivisuuden käsitteeseen kuuluu, että sitä ei voida etukäteen määrittellä.

5.1 Palveluyrittäjyys

Strategia 1: Lisätään palveluyrittäjyyden kannattavuutta

Työvoimavaltaisella palvelualalla yritystoiminnan kannattavuus on suuri haaste. Lisätään kannattavuutta esimerkiksi laatutyön, palvelupaketoinnin, erikoistumisen, osaavan työvoiman, teknologian hyödyntämisen, liiketoimintaosaamisen ja asiantuntevien liiketoimintapalveluiden kautta.

Toteutettu hanke-esimerkki: Jalkahoitola Riitta Paavilainen

Toteuttaja: Riitta Paavilainen tmi

Punkalaitumelaisen Riitta Paavilainen toiminimen investointihankkeessa tehtiin kone- ja laitehankinnat jalkahoitolan perustamiseksi. Tavallisten kävijöiden lisäksi tavoitteena on palvella myös diabeetikkoja, reumaatikkoja ja muita vaativia asiakasryhmiä. Toiminta on terveyttä ylläpitävää ja sairauksia ennalta ehkäisevää. Hankkeen avulla myös syntyi yksi kokoaikainen yrittäjätöpaikka.

Strategia 2: Parannetaan pienten palvelualan yritysten verkostoyhteistyötä

Pienen palveluyrityksen haasteisiin kuuluvat yrityksen tunnettuus ja markkinointi sekä yrittäjän oman ammattitaidon kehittäminen. Verkostoyhteistyö muiden saman alan pienyritysten helpottaa näitä pulmia. Yhteistyössä voidaan osallistua myös omaa kokoluokkaa suurempiin tarjouskilpailuihin. Pahimman kilpailijayrityksen voi oppia näkemään myös parhaana kumppanina.

Toteutettu hanke-esimerkki: Green Care – yrittäjyyttä hoivasta

Toteuttaja: Sastamalan Seudun Yrityspalvelu Oy

Elinkeinojen kehittämishankkeessa luotiin koko Joutsenten reitin toimialueen kattava hoiva-alan yritysverkosto, joka tukee alalla jo toimivia yrityksiä ja kannustaa uusien yritysten perustamiseen. Hollannin maaseudulta lähtenyt Green Care -hoivayrittäjyys nähtiin mahdollisuutena myös suomalaisen palveluyrittäjyyden monipuolistamiseksi. Hankkeen kohderyhmään kuuluivat niin maataloilla kuin ilman maatilaa toimivat hoivayrittäjät ja yrittäjiksi aikovat. Hankkeen määrällisenä tavoitteena oli kahdeksan uuden hoivayrityksen perustaminen, mutta tavoite ylittyi moninkertaisesti yli 60 perustetulla yrityksellä. Uusiin yrityksiin syntyi samalla toistasataa uutta työpaikkaa.

Strategia 3: Kehitetään palveluyrittäjien mentorointia

Varsinkin alkuvaiheen yrittäjällä on usein sormi suussa – kokeneiden vertaistukihenkilöiden apu olisi tällöin tarpeen. Olemassa olevista mentorointipalveluista ei useinkaan löydy auttajia palveluyritysten tarpeisiin.

Kuvitteellinen hanke-esimerkki: Palveluyrittäjien mentoripankki

Toteuttaja: yrittäjäjärjestö tai elinkeinoyhtiö

Hanke kokoaa asiantuntevien, toimivien tai eläkkeellä olevien palvelualan yrittäjien ”pankin”, josta uudet alan yrittäjät voivat valita tarpeisiinsa sopivimman mentorin. Henkilökohtaisten tapaamisten ohella mentoripankki toimii nopeasti ja tehokkaasti internetin, sähköpostin ja muun sosiaalisen median avulla.

5.2 Teollinen yrittäjyys

Strategia 4: Tuetaan yritysten kasvuun tähtääviä toimia

Yksin- ja mikroyrittäjyys on tyypillistä toimialueemme teollisten yritysten kesken. Monessa yrityksessä riittää, kun omistajayrittäjä saa leipänsä. Uusia työpaikkoja syntyy kuitenkin parhaiten kasvuhakuisiin yrityksiin. Siksi pyritään tukemaan yritysten kasvuun tähtääviä toimia: uusia investointeja, tuote- ja palveluvalikoiman laajentamista, uusille markkinoille suuntautumista, kansainvälistymistä, ensimmäisen vieraan työntekijän palkkaamista jne.

Toteutettu hanke-esimerkki: Liiketoiminnan kehittäminen ja toiminnan kasvattaminen

Toteuttaja: Kymppimetalli Oy

Hämeenkyröläisen Kymppimetalli Oy:n investointihankkeessa nopeutettiin metallialan yrityksen valmistuksen läpimenoaika kone- ja laitehankinnoilla. Yritys tarjoaa teollisuuden lämpöteknisten kokonaisuuksien suunnittelua, laitteita ja laitostoimituksia. Kone- ja laitehankinnoilla vaikutettiin neljän uuden työpaikan syntymiseen.

Strategia 5: Tuetaan aloittavia ja jatkajayrittäjiä

Konkurssitilastot osoittavat että yrityksen ensimmäiset vuodet ovat kaikkein kriittisimmät sen jatkon kannalta. Samantyyppisessä tilanteessa voi olla myös uusi yrittäjä yrityskaupan jälkeen. Uusien yritysten perustaminen ja käynnissä olevien yritysten sukupolvenvaihdokset ovat viime vuosina sujuneet vilkkaasti toimialueellamme. Kiinnitetään huomiota erityisesti aloittavien ja jatkajayrittäjien tukemiseen, liiketoimintaosaamisen parantamiseen ja verkottumisen edistämiseen.

Toteutettu hanke-esimerkki: Tuotantotilan rakentaminen

Toteuttaja: Antinahteen Rakennuspalvelu Oy

Sastamalalaisen Antinahteen Rakennuspalvelu Oy:n investointihankkeessa rakennettiin perustamisvaiheen yritykselle tuotantotila Turku-tien varteen. Yrittäjällä on rakennusalan töistä 20 vuoden kokemus, josta 14 vuotta Saksasta. Paluumuuttajan kilpailuetuina ovat ekologisen ja korjausrakentamisen menetelmät, mm. saksalaisen Pavatex-puukuitulevyn maahantuonti ja myynti. Hankkeen tavoitteena oli kahden uuden työpaikan synnyttäminen, mutta nykyisellä kymmenellä työntekijällä tavoite on ylittynyt viisinkertaisesti.

Strategia 6: Tuetaan yritysten tuotekehitystä ja tuotannon kehittämistä

Alihankintayrittäjyys on tavallista toimialueemme teollisten yritysten joukossa. Tällöin on uhkana että oma tuotekehitys jää vähäiseksi ja toiminnan jatkuvuus riippuu liikaa yhdestä tai muutamasta veturiyrityksestä. Myös tuotantotavoissa voi olla tehostamisen varaa samalla kaavalla pitkään toimineissa yrityksissä. Tuetaan yritysten omia tuotekehityshankkeita ja tuotannon kehittämistä.

Toteutettu hanke-esimerkki: Valokuitujen kiillotus ja niihin tulevien liittimien kiinnitys

Toteuttaja: Metallityö Alpo Laine Oy

Huittislaisen Metallityö Alpo Laine Oy:n yritystukihankkeessa kehitettiin tilauskonepajalle uusi tuote kapealla osaamisalalla valokuitujen kiillotukseen ja liitäntään. Hankkeelle palkattiin suunnittelija, joka vastasi tuotekehityksen lisäksi koneen CE-merkkikelpoisuudesta ja laatu järjestelmästä. Koneella tähdätään vientimarkkinoille, ja se esiteltiin Münchenin Productronica-messuilla.

5.3 Uusiutuva energiantuotanto

Strategia 7: Edistetään puun energiakäyttöä ja hajautettua energiantuotantoa

Metsään perustuvassa energiantuotannossa on merkittäviä kasvumahdollisuuksia. Ketju metsästä laitokselle on myös melko työvoimavaltainen, ja suuri osa työpaikoista syntyy syrjäseuduille. Lisätään energiapuun käytön tietämystä läpi koko tuotantoketjun metsänomistajasta energialaitokselle. Tuetaan uusien, pienimittakaavaisten, esimerkiksi osuuskuntamuotoisten energialaitosten perustamista.

Toteutettu hanke-esimerkki: Energiapuu kestävästi hyötykäyttöön

Toteuttaja: Metsänhoitoyhdistys Pirkanmaa ry

Alueiden välisessä hankkeessa lisättiin metsänomistajien tietoisuutta omista energiapuun hakkuumahdollisuuksista tilakohtaisen neuvonnan avulla. Hankkeen tavoitteena oli kolminkertaistaa markkinoille tulevan energiapuun määrä yhdeksän kunnan alueella 300 000 kuutiometriin ja lisätä koko toimitusketjun osaamista energiapuun kaupassa, korjuussa sekä toimituksissa laitoksille. Hankkeen tavoitteet saavutettiin ja korjuuketjuun syntyi 55 uutta työpaikkaa.

Strategia 8: Tuetaan biokaasuun perustuvaa energiantuotantoa

Biomassan kaasutus- ja energiantuotanto-osaaminen on kasvanut maassamme nopeasti viime vuosina. Huittisissa sijaitseva Vambio Oy on yksi alan kärkihankkeista. Suurten laitosten lisäksi maaseudulle voitaisiin perustaa myös pienemmän mittakaavan laitoksia. Kaasutukseen sopivia sivuvirtoja on maatalouden tuotantoprosessissa runsaasti, esimerkiksi olki on viime aikoina saanut paljon huomiota. Tuetaan biokaasuun perustuvia selvityksiä, kokeiluja ja pienimittakaavaisten energialaitosten perustamista.

Kuvitteellinen hanke-esimerkki: Biovoimaa kylälle

Toteuttaja: kyläyhdistys, energiaosuuskunta, maatila tms.

Hankkeessa selvitetään pienimittakaavaisen biokaasulaitoksen perustamisedellytykset maatalan talouskeskuksen yhteyteen. Laitos toimittaisi energiaa maatilalle ja kylän lähikiinteistöille. Kylän energiaomavaraisuus ja riippumattomuus sähkökatkoista paranisivat. Selvityshankkeessa kartoitetaan laitoksen yhteisomistuksesta kiinnostuneet osakkaat ja paikalliset energianostajat.

Strategia 9: Tuetaan tuuli- ja aurinkoenergiatuotantoa

Valtakunnallisena tavoitteena on moninkertaistaa tuulienergian tuotanto lähivuosien aikana. Sekä Pirkanmaan että Satakunnan maakuntaliitot ovat kaavatyössään osoittaneet toimialueeltamme runsaasti tuulivoiman rakentamiseen soveltuvia alueita. Tuetaan tuulivoiman, aurinkoenergian ja muiden kokeellisten energiantuotantotapojen rakentamiseen tähtääviä selvityshankkeita ja pienimuotoisia investointeja.

*Kuvitteellinen hanke-esimerkki: Tuulivoimapuiston esiselvitys
Toteuttaja: kyläyhdistys, energiaosuuskunta, maatila tms.*

Esiselvityshankkeessa kartoitetaan sopivin sijainti tuulivoimapuistolle, edullisimmat laitetoimittajat, piensijoittajien kiinnostus ja tuulivoimayhtiön toimintamuoto sekä hankitaan tuulivoimainvestoinnin edellyttämää osaamista. Hankkeessa tehdään opintomatka suomalaiseen ja saksalaiseen sisämaan tuulivoimapuistoon.

5.4 Maa- ja metsätalous

Strategia 10: Lisätään maa- ja metsätalouden kannattavuutta

Alkutuotannon vaikein ongelma on kannattavuuden jatkuva laskeminen. Tämä heijastuu työssä jaksamiseen, investointihalukkuuteen, sukupolvenvaihdoksiin jne. Maatalouden kannattavuutta voidaan lisätä esimerkiksi tilojen yhteistyötä ja verkostoja kehittämällä sekä maatalouden sivuelinkeinoilla. Metsätalouden kannattavuuden lisäämiseksi tulisi mm. parantaa metsänhoidon tilaa, erityisesti taimikonhoitoa ja nuorten metsien hoitoa. Metsistä saatavat ei-puuaineiset tuotteet ja palvelut voisivat myös lisätä alkutuotannon kannattavuutta.

*Toteutettu hanke-esimerkki: Viljaerien laadunhallinta ja jäljitettävyyys "VILJANITTI"
Toteuttaja: Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT*

Kehittämishankkeessa parannettiin Sastamalan ja Kiikoisten viljaerien laadunhallintaa ja jäljitettävyyttä tuottajahinnan lisäämiseksi. Hankkeen yhteistyökumppaneina olivat Vammalan ja Kiikoisten tuottajayhdistykset. Hankkeen tavoitteena oli lisätä maatalousyrittäjien reaaliaikaista viljan laadun hallintaa sekä mahdollisuuksia ohjata erilaatuiset viljaerät käyttötarkoituksen mukaan eri varastoihin ja käyttökohteisiin. Viljan vastaanotto-, kuivaus-, esipuhdistus- ja varastointiprosessissa testattiin lähi-infrapunaspektroskopiaan (NIR/NIT) perustuvaa viljan laadun mittaustekniikkaa (kosteus, valkuainen, tärkkelys ja hehtolitraino).

Strategia 11: Edistetään lähi- ja luomuruuan tuotantoa ja kulutusta

Lähi- ja luomuruuan ydinkysymykset liittyvät tuotteiden markkinoille saantiin ja hinnoitteluun. Lähiruokabuumi on innostanut monia uusia maataloja ja jatkojalostajia mukaan bisnekseen, mutta toimijoiden välinen yhteistyö on vielä vähäistä. Suurten ostajien kuten kuntien lähiruokamyönteisyyttä ja kilpailuttamisosaamista olisi lisättävä.

Toteutettu hanke-esimerkki: Local Food for Local Development

Toteuttaja: Satafood

Kansainvälisessä kehittämishankkeessa tunnistettiin ja jaettiin viiden eri EU-alueen parhaita lähiruokakäytäntöjä. Irlannin West Corkissa opittiin lähiruokabrändin rakentamista, Göteborgin läheisellä maaseudulla Ruotsissa ruokakorilogistiikkaa, Itävallassa tuotteistamista ja Kyproksella lähiruokamatkailua. Suomesta esittelyssä ja hankkeen keskeisenä yhteistyökumppanina oli lähiruokaverkosto Sata-Pirkan Slow Food -pöytäkunta.

Strategia 12: Tuetaan maatilojen jatkojalostusta

Perhetilojen kiireisen arjen vuoksi tilojen jatkojalostus on toistaiseksi ollut vähäistä. Tilakoon kasvaessa ja ulkopuolisen työvoiman lisääntyessä jatkojalostuksen suosio tulee lisääntymään. Tähän kannustaa myös lähiruuan suosion lisääntyminen. Jatkojalostuksella omaan tai naapurin tuotteeseen saadaan lisää arvoa.

Toteutettu hanke-esimerkki: Ideoista tuotteiksi -tuotekehityshanke

Toteuttaja: Yrjölän marjatila

Marjatilan tuotekehityshankkeella haettiin ulkopuolista asiantuntemusta hillojen, mehujen, sorbettien, säilykkeiden, pakasteiden ja kuivattujen tuotteiden valmistukseen. Tavoitteena oli lisätä suosittun suoramynttilän tuotevalikoimaa.

5.5 Matkailuala

Strategia 13: Teemamatkailun edistäminen

Toimialueemme ei kuulu maamme vetovoimaisimpien matkailualueiden joukkoon, jolloin on keskitettävä resurssit matkailun kärkiteemojen kehittämiseen ja tunnetuksi tekemiseen. Kulttuuri, tapahtumat, vesistöt, ruoka, metsä ja käsityöt ovat esimerkkejä vahvoista teemoista matkailussamme. Tuetaan näiden teemojen terävöittämistä ja yrittäjien yhteistyön tiivistämistä teemojen vahvistamiseksi.

Toteutettu hanke-esimerkki: Kalaopasveneiden hankinta

Toteuttaja: Kalaopas Mikko Ollilan Vaparetket

Kalaopas Mikko Ollilan Vaparetket laajensi toimintaansa investoimalla toiseen kalastusveneeseen. Investointi mahdollisti ryhmäkoon kasvattamisen neljästä yhdeksään kalastusmatkailijaan. Pääosa yrityksen vieraista on ulkomaisia yritysryhmiä. Investoinnin tavoitteena on lisätä kalaopastoiminnan merkitystä Ollilan maatalan liitännäiselinkeinona.

Strategia 14: Matkailun myynnin ja markkinoinnin tehostaminen

Teemamatkailuun panostaminen vaatii myös segmentoitua markkinointia. Esimerkiksi kalastus- ja kulttuurimatkailulla on hyvin erilaiset kohderyhmät. Tuetaan matkailuyritysten yhteismarkkinointia sekä julkisten toimijoiden matkailuprofiilin luontia ja myynnin edistämistä.

Toteutettu hanke-esimerkki: Huittisten kaupungin tapahtumamatkailun kehittäminen

Toteuttaja: Huittisten kaupunki

Huittisten kaupungin tapahtumamatkailun kehittämishankkeessa terävöitettiin Huittisten profiilia kokous-, konferenssi- ja tapahtumapalveluiden kaupunkina. Aloitteentekijänä toimi matkailuyrittäjien perustama Huittisten Seudun Matkailu ry. Hankkeella tiivistettiin kaupungin ja matkailuyrittäjien yhteistyötä mm. markkinointiviestinnässä ja palveluiden paketoinnissa.

Strategia 15: Matkailun vetonaulojen vahvistaminen

Alueellamme on muutamia selvästi erottuvia matkailun vetonauloja, matkakohteita tai tapahtumia, jotka saavat turistin liikkeelle varta vasten. Hyvä esimerkki on Sastamalan Pyhän Olavin kirkko, joka viime vuosina on noussut kävijämäärissään yli muiden. Lisätään näiden kohteiden vetovoimaa ja parannetaan palveluiden paketointia niiden ympärille.

Toteutettu hanke-esimerkki: F. E. Sillanpään museoiden ja Myllykolun kesäteatterin kunnostus

Toteuttaja: Hämeenyrö-Seura ry

Esiselvityshankkeessa laadittiin suunnitelma F. E. Sillanpään kulttuurimiljöön kunnostamiseksi. Ydinalueella sijaitsevat Myllykolun kesäteatteri ja museo sekä kirjailijan nuoruudenkoti Töllinmäki. Hankkeessa suunniteltiin museorakennusten ennallistaminen, teatterin uudisrakentaminen sekä näyttelijöiden ja yleisöpalvelutilojen rakentaminen. Hankkeen tavoitteena oli Nobel-kirjailijan kulttuuriperinnön vaaliminen ja Sillanpään kylien matkailullinen elävöittäminen. Suunnitteluvaihetta seuranneet investoinnit rahoitti Pirkanmaan ELY-keskus.

5.6 Kylätoiminta

Strategia 16: Tuetaan kylien infrastruktuuria

Maaseudulla asumisen perusedellytykset pitää turvata perinteisin ja nykyaikaisin keinoin. Tiestö, vesihuolto ja nopeat nettiyhteydet mahdollistavat kylän elinvoimaisuuden niin asukkaiden kuin yrittäjienkin näkökulmasta.

Toteutettu hanke-esimerkki: Kukonharjan valokuitukaapelihanke 2011-12

Toteuttaja: Kukonharjan kyläyhdistys ry

Hankkeessa investoitiin valokuitukaapelin rakentamiseen Huittisten Kukonharjan kylälle 2-tien varresta. Operaattori rakensi runkolinjan kylälle omalla kustannuksellaan. Kyläyhdistys neuvotteli riittävän peiton talouksista (60 prosenttia) liittyjiksi, joiden kiinteistöille vieviä runkolinjan haaroja tuettiin 40 prosentin yleishyödyllisellä investointiavustuksella. Kohderyhmänä olivat kaikki kylällä kiinteistön omistavat henkilöt. Verkkoon voi liittyä myös hankkeen jälkeen. Liittymän ottajilla on mahdollisuus jopa 100 megabitin internet-yhteyteen, mikä paransi huomattavasti Kukonharjan vetovoimaa asumisen ja yrittämisen paikkana.

Strategia 17: Tuetaan kylän vuorovaikutusta ympäristönsä kanssa

Kylät ovat monin paikoin jo vakiinnuttaneet toimintansa. Nyt halutaan laajentaa toimintaa myös muita koskevaksi, ei yksin omaa väkeä hyödyttäväksi. Vahvuuksien löytäminen elävöittää ja mahdollistaa kylän kanssakäymisen esim. läheisten kaupunkialueiden, muiden yhteisöjen ja yritysten sekä kansainvälisten toimijoiden kanssa. Yhteistyöllä ja vuorovaikutuksella kylä ja sen asukkaat voivat entistä paremmin. Samalla lähidemokratia vahvistuu.

Toteutettu hanke-esimerkki: Esiselvityshanke Sastamalan kylät ry

Toteuttaja: Sastamalan kaupunki

Sastamalan kaupungin esiselvityshankkeessa haetaan hyviä käytäntöjä liitoskunnan 32 kylää yhdistävän Sastamalan kylät ry:n toimintaan. Mallia haetaan mm. Virtain Kylien Kehittämisyhdistys ry:ltä, joka kokoaa yhteen Virtain 11 kylää. Hankkeen tavoitteena on edistää lähidemokratiaa ja luoda Sastamalan kylät ry:stä vahva kylien yhteinen äänitorvi, jonka kannanotoilla olisi merkitystä esimerkiksi kunnallisessa päätöksenteossa.

Strategia 18: Tuetaan kylämaiseman kunnossapitoa

Kylänraittien, kylätalojen, yksityisten rakennusten ja koko kylämaiseman kunnossapito vaatii neuvontaa, organisointia ja investointeja. Maisemanhoito ja rakennuskannan kunnossapito lisää kylien vetovoimaisuutta asuin- ja yrittämisen paikkoina.

Toteutettu hanke-esimerkki: Jokivarren ja kylänraittien maiseman siistiminen

Toteuttaja: Äetsän kunta

Äetsän kahdeksan kylän aloitteesta käynnistetyssä hankkeessa kunnostettiin talkootyönä Kokemäenjokivarren ja kylänraittien maisemia. Kylät valitsivat alueiltaan keskeisimmät hoitokohteet, jotka siistittiin pääosin talkootyönä. Raivaus- ja metsurityön lisäksi hankkeessa tarvittiin lampaita, joille perustettiin laitumet kahdelle koalueelle.

5.7 Nuorten hyvinvointi

Strategia 19: Tuetaan nuorten harrastustoimintaa

Nuorten harrastustoiminnan kautta pyritään ehkäisemään nuorten syrjäytymistä. Eri toimijoiden avulla (esim. koulu, harrastusseurat, kyläseurat) nuorille voidaan räätälöidä heidän tarpeisiinsa juuri oikeaa toimintaa. Harrastustoiminnalla voidaan ehkäistä nuorten syrjäytymistä, sitouttaa kotiseutuun, tukea nuoria perheitä ja heidän elämänlaatuaan.

Toteutettu hanke-esimerkki: Sähkökarting-auto

Toteuttaja: Hämeenkyrön Urheiluautoilijat ry

Investointihankkeessa suunniteltiin ja rakennettiin kaksi nykyaikaisella huipputeknologialla varustettua akkusähkökäyttöistä karting-autoa ja niille latausjärjestelmä. Hankkeen organisaatio koostui HämUA:n sekä paikallisten oppilaitosten ja yritysten edustajista. Kaikki suunnitteludokumentaatio pidettiin julkisena. Hanke paransi nuorten harrastusmahdollisuuksia vähentämällä karting-urheilun meluhaittoja ja saastepäästöjä. Autot jäivät HämUA:lle, jossa niitä käytetään akkujärjestelmien jatkokehitystyöhön sekä lähiseudun nuorison ajo- ja kilpailukoulutukseen.

Strategia 20: Tuetaan nuorten kokoontumistilojen kunnostusta

Maaseudulla nuorisotiloja on harvassa, vaikka nuorten omilla kokoontumistiloilla olisi suuri merkitys vapaa-ajan viettämisessä. Tuetaan nuorten omaehtoista toimintaa sopivien tilojen kunnostamiseksi nuorten käyttöön.

Toteutettu hanke-esimerkki: Nuorten Asema

Toteuttaja: Kiikan kyläseura ry

Investointihankkeessa kunnostettiin nuorisotila Kiikan keskustaan ns. opistotalon ulkorakennukseen pääosin nuorten voimin. Seuran tavoitteena oli näin tarjota nuorille mielekästä tekemistä ja mahdollisuutta vastuun kantamiseen. Kiikassa ei entuudestaan ollut nuorille vapaa-ajan kokoontumistilaa.

Strategia 21: Tuetaan nuorten henkistä hyvinvointia

Nuorten henkisen hyvinvoinnin hankkeilla tuetaan eri elämäntilanteissa olevia nuoria vahvaan kasvuun muuttuvassa yhteiskunnassa. Yritetään löytää toimintatapoja, jotka auttavat nuorta löytämään vahvuutensa ja pärjäämään koko elämänsä, vaikeissakin tilanteissa. Syrjäytymisen kierrettä pyritään ennaltaehkäisemään ja katkaisemaan. Lapsuudessa ja nuoruudessa saaduilla hyvillä esimerkeillä, huolehtivilla aikuisilla ja turvallisella ympäristöllä nuorista kasvaa vastuullisia ja onnellisia aikuisia. Tällä työllä on merkitystä myös tuleville sukupolville.

Toteutettu hanke-esimerkki: Seudullinen lasten ja nuorten osallisuushanke

Toteuttaja: Vammalan kaupunki

Hanke levitti nuorisotyön hyviä käytäntöjä Lounais-Pirkanmaan ja Pohjois-Satakunnan seutukunnilla. Hankkeen aikana laadittiin kohdealueen kuntien lapsi- ja nuorisopoliittiset ohjelmat sekä kehitettiin varhaisen puuttumisen malleja ja erityisnuorisotyötä. Nuorten osallisuutta lisättiin mm. koulukohtaisten nuorten toimintaryhmien ja nuorisovaltuustojen välityksellä.

5.8 Kulttuurituotanto

Strategia 22: Tuetaan rajat ylittävää yhteistyötä

Luovimmat hankkeet syntyvät usein erilaisten rajapintojen kohdatessa. Rakennetaan uudenlaisia yhteistyömalleja esimerkiksi kulttuurin ja teollisuuden välille, eri taiteenalojen välille, eri sukupolvien välille sekä myönteisen ja kielteisen ajattelutavan välille. Yhteistyöfoorumit ylittävät kyllien, kuntien, maakuntien ja valtioiden rajat. Tuetaan myös kokeilevia ”riskihankkeita”.

Toteutettu hanke-esimerkki: Kulttuuri- ja matkailukeskuksen perustaminen Hämeenkyröön

Toteuttaja: Arteles Pirkanmaa Oy

Nuoret nykyaikaiset taiteilijat peruskorjasivat Haukijärven lakkautetun kyläkoulun kansainväliseksi taiteilijaresidenssiksi. Residenssi on monipuolisessa vuorovaikutuksessa ympäröivän kyläyhteisön, kunnan ja maakunnan kanssa. Residenssin vahvuutena on sen periferisyys yleensä maailman metropoleista tulevien taiteilijavieraiden näkökulmasta.

Strategia 23: Tuetaan onnellisuuden avainten löytämistä

Rikkaus ja kehittyneisyys eivät ole tehneet ns. länsimaista maailman onnellisimpia maita. Talous- ja kilpailuvetoinen yhteiskunta johtaa helposti kyynisyyteen, syrjäytymiseen ja suomalaisten uuteen kansantautiin masennukseen. On kysyttävä, mitä arvoja kulttuurituotannolla halutaan välittää. Yhtenä tavoitteena on uudenlaisen yhteisöllisyyden luominen.

Toteutettu hanke-esimerkki: Maan korvessa kulkevi -kansanooppera

Toteuttaja: Heiska ry

Maan korvessa kulkevi -kansanooppera kertoi evankelisen herätysliikkeen vaikutuksesta Myllyharjun perheen ja Pentinmaan kylän elämässä. Keskeinen henkilö oli v. 1888 syntynyt Martti Myllyharju, joka sairastui ja vammautui 17-vuotiaana. Vammaisuudestaan huolimatta Myllyharju keräsi Hämeenkyrön murre- ja kansantietoutta sanakirjasäätiölle yli 11 000 lipuketta. Hankkeeseen osallistui viisi kuoroa, lapsikuoro, orkesteri ja solistit, yhteensä noin 80-90 henkilöä. Oopperaa esitettiin Pirkanmaan, Satakunnan, Pohjanmaan ja Helsingin isoissa kirkoissa.

Strategia 24: Erikoistutaan kulttuurituotannossa paikallisesti

Kunnilla ja kylillä on toisistaan poikkeavia kulttuurituotannon vahvuuksia, joita pitää edelleen vahvistaa. Sastamalalla on kirjaimagonsa, Huittisilla kuvataiteensa, Hämeenkyröllä F.E. Sillanpäänsä, Punkalaitumella Koiramäen talonsa ja Kiikoisilla purpurijuhlansa. Juuri kulttuuritapahtumien ja -tuottajien mosaiikki tekee Joutsenten reitin alueen kulttuuritarjonnasta ainutlaatuisen.

Toteutettu hanke-esimerkki: Kuvitelmistä kuviksi – Rudolf Koivu -näyttely

Toteuttaja: Rudolf Koivun ystävät ry

Sastamalassa toimivan Rudolf Koivun ystävät ry:n kehittämishankkeessa toteutettiin yhdistyksen 20-vuotisjuhlan kunniaksi Rudolf Koivu -virtuaalinäyttely, lasten kuvituskilpailu sekä Rudolf Koivu -seminaari. Näyttely on samantyyppinen kuin Tove Janssonin virtuaalimuseo. Erityisesti satukuvituksistaan tunnetun Koivun (1890-1946) juuret ovat Sastamalassa.

5.9 Ohjelman läpikäyvät teemat

Kahdeksan edellä kuvatun painopisteen lisäksi kehittämishjelmamme läpikäyviä teemoja ovat kansainvälisyys, avoin tiedottaminen, lähidemokratian edistäminen, verkostoituminen, kestävä kehitys ja tasa-arvo.

Kansainvälisyyttä toteutetaan sekä kehittämishankkeiden ja yritystukien että toimintaryhmän oman toiminnan tasoilla. Kahden ohjelmakauden aktiivisen, monirahastaisen kv-toiminnan jälkeen kansainvälisyys on ”business as usual”: valtakunnanrajoja ylitetään silloin, kun siitä on toiminnalle jotain lisäarvoa. Monilla hanketoimijoilla on jo olemassa olevia kansainvälisiä kontakteja, joita he hankkeissaan hyödyntävät. Toimintaryhmän tasolla tavoitteena on hyödyllisten kontaktien löytäminen eri toimijoiden tarpeisiin ja samalla toimialueen kansainvälistäminen.

Maahanmuuttajien kotouttaminen, lähiruokayhteistyön syventäminen ja Pyhän Olavin vaellusreitit perustaminen ovat esimerkkejä uuden ohjelmakauden kansainvälisistä hankkeista, mutta hakijoiden aloitteesta niitä voi syntyä muitakin.

Ohjelmakaudella 2007–2013 Joutsenten reitin kehittämistoimista julkaistiin n. 700 artikkelia. Aktiivinen tiedottaminen ja sen synnyttämä ns. positiivinen kateus olivat toimijoiden aktiivoinnin päätyökäsit. Tehokasta sähköpostitiedottamista jatketaan vuosina 2014-20: ajankohtaiset asiat, kuten hallituksen puoltamat uudet hankkeet, julkistetaan tuoreeltaan n. 200:lle mediassa, kehittämisessä ja hallinnossa toimivalle vastaanottajalle. Yleisöviestintää tehdään myös yhteistyössä muiden Pirkanmaan ja Satakunnan maaseututoimijoiden kanssa mm. Kyläkapula- ja Satasilta-julkaisujen muodossa.

Viestinnän tärkein kohderyhmä ovat Joutsenten reitin hankkeiden toteuttajat (ks. kuva 3). Vuosina 2014–20 jatketaan ”Hanketoteuttajan kansion” postituksia hakijoille heti rahoituspuollon synnyttyä. Kansio ohjaa ja on apuna hankehallinnon arkiaskareissa, mm. arkistoinnissa. Sähköisestä tuki- ja maksuhausta huolimatta paljon materiaalia jää vielä arkistoitavaksi paperilla. Tärkeitä viestinnän kohderyhmiä ovat myös ohjelman julkiset rahoittajatahot, muut yhteistyökumppanit ja seudun päätöksentekijät. Esimerkiksi nuorten osallisuutta pyritään parantamaan kouluissa järjestettävillä info-tilaisuuksilla. Kotisivujen www.joutsentenreitti.fi sisältöä tullaan kehittämään entistä käyttäjäystävällisemmäksi. Niin kotisivuilla kuin muussakin viestinnässä otetaan käyttöön uusi, valtakunnallinen Leader-brändi.

Kuva 3. Joutsenten reitti ry:n viestintäsuunnitelma.

Innovatiiviset, hyvinkin erilaisia toimijoita yhteen tuovat kumppanuudet ja toisaalta saman alan toimijoiden yhteistyöverkostot olivat ohjelmakauden 2007–2013 parhaiden hankkeiden tunnusmerkkejä. Kumppanuus ja verkostoituminen säilyvät keskeisinä hankkeiden arviointikriteereinä myös kaudella 2014–20. Niihin perustuu myös kehittämisohjelman oppimissuunnitelma (taulukko 7), joka määrittelee Joutsenten reitti ry:n kehittäjäverkoston jäsenten oman kehityksen kannalta tärkeät osaamisalueet ja substanssitaidot. Käytännön kehittämistyössä tekemällä oppiminen ja vertaisapu on usein paras apu – tämä on nähty mm. vuosittain järjestettävillä hankevetäjien treffeillä tai koulutuksessa, jossa on myös ELY-keskuksen edustus. Sama pätee myös toimintaryhmätasolla: yhteistyötä naapuriryhmien kesken jatketaan esimerkiksi itsearvioinnissa, joka myös toimii keskeisenä jatkuvan oppimisen työkaluna.

OSAAMIALUE	SUBSTANSSI
TYÖYHTEISÖOSAAMINEN	Asiakas- ja verkostoyhteistyö
	• Vireä viestiminen ja markkinointi
	• Verkostoyhteistyö
	• Kuuntelutaito erit. asiakkaille
	Sisäiset yhteistyötaidot
	• Yhteistyökyky
	• Tiimityötaidot
	• Johtamis- ja esimiestaidot/alaistaidot
KEHITTÄMISOSAAMINEN	Toiminnan kokonaisuuden hallinta
	• Tiedonhakutaito
	Organisaatiokulttuurin omaksuminen
	• Viestintätaidot: suullinen ja kirjallinen
KEHITYMISOSAAMINEN	Innovaatiovalmiudet
	• Sosiaalinen media ja sähköiset kokouskäytännöt
	• Kehittämisketteryys
	• Itsensä kehittäminen
	• Uuden omaksumis- ja oppimiskyky esim. Teknologian hyödyntäminen
	• Sopeutumis- ja joustavuuskyky
	• Positiivinen hulluus
	• Byrokratiansietokyky
SUBSTANSSIOSAAMINEN	Ammatilliset perustaidot
	• Paikallistuntemus
	• Talouden hallinta
	• Valtio, kunta ja EU -tuntemus
	• Yhteiskunnan eri osa-alueiden, rakenteiden ja prosessien tuntemus
	• Liiketoimintaosaaminen
	• Ympäristöosaaminen (esim. biotalous)
	• Juridiikka
	• Kielitaito

Taulukko 7. Joutsenten reitti ry:n oppimissuunnitelma: ohjelmapainopisteiden käytännön hanketyössä, verkosto- ja koulutustilaisuuksissa sekä henkilökohtaisessa neuvontatyössä kehitettävät osaamisalueet ja substanssitaidot.

Hankkeen myönteinen tai kielteinen vaikutus sosiaalisesti, taloudellisesti tai ekologisesti kestävään kehitykseen säilyy hankearvioinnin kriteerinä myös tulevilla kaudella. Vaikutukset ilmastonmuutokseen ovat keskeinen osa tätä arviointia. Tarvittaessa, etenkin ympäristöhankkeiden kohdalla, arvioinnin tueksi pyydetään asiantuntijalausuntoa.

Ohjelmakaudella 2007-2013 tasa-arvon toteutumisen kannalta ongelmallisin ryhmä oli nuoret. Sukupuolinen ja alueellinen tasa-arvo toteutuivat kohtalaisesti. Tasa-arvon eri ulottuvuudet säilyvät hankearvioinnin kriteereinä myös kaudella 2014-20.

6. TOTEUTTAMINEN JA RAHOITUS

Kehittämisohjelman 2014–20 toteuttamistapaan ei ole kaavailtu suuria muutoksia aikaisempaan verrattuna. Hakijoita aktivoidaan kenttää kiertämällä ja näkyvällä mediayhteistyöllä. Kaikkien painopisteiden mukaisilla hankkeilla tulee olemaan avoin, jatkuva haku. Toimihenkilöt, joita ovat hankeneuvoja ja toiminnanjohtaja, huolehtivat hankeideoiden jalostamisesta sähköisiksi hankehakemuksiksi sekä toteuttajien neuvonnasta. Hallitus kokoontuu käsittelemään hankehakemuksia toiminnanjohtajan esittelystä noin kahden kuukauden välein.

Ohjelmakaudella 2007-13 rahoituskehiksen niukkuus alkoi rajoittaa kehittämisohjelman toteuttamista jo kesällä 2012. Siksi ja toimialuelaajennuksen johdosta tulevalle kaudelle on budjetoitu maltillinen, noin neljänneksen korotus kehykseen (taulukko 7). Toimialueen kunnat ovat sitoutuneet maksamaan viidennes ohjelman julkisesta rahoituksesta. Toimintarahaan varataan 1 260 000 € (18 % julkisesta rahoituksesta, 23 % hankerahoituksesta) yhdeksän vuoden ajalle n+3-sääntö huomioon ottaen. Aktivoinnin osuus tästä on 80, toiminnan 20 prosenttia.

	2014-20	Vuodessa	%	Aktivointi	Toiminta	Toimintaraha yht.
EU	2 877 000	411 000	27	423 360	105 840	529 200
Valtio	2 603 000	371 858	25	383 040	95 760	478 800
Kunnat (3,90 €/asukas/v.)	1 370 000	195 714	13	201 600	50 400	252 000
Yksityinen yht.	3 700 000	528 571	35			
Raha	3 000 000	428 571	28			
Talkootyö	700 000	100 000	7			
YHTEENSÄ	10 550 000	1 507 143	100	1 008 000	252 000	1 260 000

Taulukko 8. Joutsenten reitti ry:n kehittämisohjelman ja toimintarahan 2014-20 budjetti.

Kehittämisohjelman tärkeimmät painopisteet ovat palveluyrittäjyys, teollinen yrittäjyys ja kylätoiminta, joihin on budjetoitu viidennes julkisesta rahoituksesta kuhunkin (taulukko 8). Yrittäjyyden painopisteille on varattu yhteensä 70 prosenttia ohjelman julkisesta rahasta.

Painopiste	%
Palveluyrittäjyys	20
Teollinen yrittäjyys	20
Uusiutuva energiantuotanto	10
Maa- ja metsätalous	10
Matkailuala	10
Kylätoiminta	20
Nuorten hyvinvointi	5
Kulttuurituotanto	5
YHTEENSÄ	100

Taulukko 9. Tavoite julkisen rahoituksen kohdentamisesta kehittämisohjelman painopisteittäin.

7. INDIKAATTORIT, TAVOITTEET JA ARVIOINTI

Kehittämisohjelman tavoitteiden toteutumista seurataan indikaattoreiden avulla (taulukko 9). Hankkeiden vaikuttavuuden lisäksi seurataan Joutsenten reitti ry:n toimintarahan vaikuttavuutta. Ohjelmakauden 2014-20 määrällisten tavoitteiden asettaminen perustuu edellisellä ohjelmakaudella saavutettuihin tuloksiin ja niiden maltilliseen korottamiseen. Indikaattoritietoja seurataan erikseen naisten, miesten ja nuorten osalta – ideaalilanteessa tulokset jakaantuvat puoliksi naisten ja miesten kesken. Nuorten, alle 35-vuotiaiden osallisuustavoite on 20 prosenttia.

Painopiste	Indikaattori	Tavoite 2014-20
Palveluyrittäjyys	Uudet työpaikat	100
	Uudet yritykset	50
	Liikevaihdon kasvu, meur	2,5
	Uudet palvelut	100
Teollinen yrittäjyys	Uudet työpaikat	50
	Uudet yritykset	30
	Liikevaihdon kasvu, meur	2,5
	Uudet tuotteet	50
Uusiutuva energiantuotanto	Uudet työpaikat	50
	Uudet yritykset	10
	Tuetut selvitykset	10
	Rakennettu tuotantoteho, MW	15
Maa- ja metsätalous	Uudet työpaikat	20
	Liikevaihdon kasvu, meur	0,5
	Uudet tuotteet/palvelut	30
	Osallistuvia tiloja, kpl	100
Matkailuala	Uudet työpaikat	20
	Uudet yritykset	15
	Liikevaihdon kasvu, meur	0,5
	Uudet tuotteet/palvelut	30
Kylätoiminta	Osallistuvia kyliä, kpl	50
	Osallistuvia henkilöitä	1 000
	Uudet tuotteet/palvelut	50
	Päivitetyt kyläsuunnitelmat	30
Nuorten hyvinvointi	Osallistuvia nuoria	1 000
	Tuetut harrastusmahdollisuudet	20
Kulttuurintuotanto	Osallistuvia toimijoita	100
	Osallistujia tuotannoissa	5 000
Toimintaraha	Kehittämishankkeiden määrä	120
	Yritystukien määrä	80
	Julkaistut lehtiartikkelit	500

Taulukko 10. Luova Laakso -kehittämisohjelman 2014-20 seurantaindikaattorit ja tavoitteet.

Indikaattoritiedot kootaan päättyneiltä hankkeilta loppuraportoinnin yhteydessä. Tietoja tarkennetaan tarvittaessa puhelinhaastatteluin. Indikaattoritietoja voidaan myös päivittää esimerkiksi kahden vuoden kuluttua hankkeen päättymisestä – näin saadaan dokumentoitua myös hankkeiden hitaasti syntyvät vaikutukset.

Jatkuvan indikaattoriseurannan lisäksi ohjelmakauden puolivälissä toteutetaan itsearviointi yhteistyössä hanketoteuttajien ja eri sidosryhmien kanssa. Arvioinnissa tarkastellaan kehittämissuhteen toteutumista, hankkeiden vaikuttavuutta ja yhdistyksen toimintatapoja. Arvioinnin tulosten perusteella kehittämissuhteen voidaan päivittää tai toimintatapoja korjata.

8. ALUEEN OHJELMIEN YHTEENSOVITTAMINEN JA TYÖNJAKO

Kehittämistyön yhteensovittamisen kannalta tärkeimmät kehittämisstrategiat Joutsenten reitti ry:n kehittämisohjelman 2014-20 näkökulmasta ovat Pirkanmaan ja Satakunnan maaseudun kehittämisstrategiat, valtakunnallinen Manner-Suomen maaseudun kehittämisstrategia ja rakennerahastostrategiat sekä EU:n maaseudun kehittämisstrategia. Sopimusluonnos työnjaosta Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa on esitetty liitteessä 5. Eri aluetasojen maaseutuohjelmien painopisteiden yhtymäkohdat on kuvattu taulukossa 10. Luova Laakso 2020 toteuttaa kuudesta EU-tason prioriteetista viittä – innovatiivisuuden prioriteetti on läpileikkaavana kaikissa ohjelman painopisteissä. Pirkanmaan maaseudun kehittämisstrategian teemoista ohjelma toteuttaa kaikkia yhdeksää, osaamisen ja vuorovaikutuksen kehittämistä sekä maaseutu ympäristön hoitoa läpäisyperiaatteella.

Luova Laakso 2020	Pirkanmaan maaseudun kehittämisstrat.	EU:n maaseudun kehittämisstrategia
Palveluyrittäjyys	Maaseudun yritystoiminnan kehittäminen	6. Sosiaalinen ja taloudellinen hyvinvointi
Teollinen yrittäjyys	Maaseudun yritystoiminnan kehittäminen	6. Sosiaalinen ja taloudellinen hyvinvointi
Uusiutuva energiantuotanto	Lähienergian tuotannon edistäminen Biotalouden ja -materiaalien edistäminen	5. Resurssitehokkuus ja hiilitase
Maa- ja metsätalous	Elintarviketuotannon kehittäminen Metsänhoidon ja metsätalouden kehittäminen	2. Alkutuotannon kilpailukyky 3. Ruokaketju ja riskienhallinta
Matkailuala	Maaseudun yritystoiminnan kehittäminen	6. Sosiaalinen ja taloudellinen hyvinvointi
Kylätoiminta	Asumisen mahdollisuuksien edistäminen Ihmisten yhteisöllisyyden edistäminen	6. Sosiaalinen ja taloudellinen hyvinvointi
Nuorten hyvinvointi	Asumisen mahdollisuuksien edistäminen Ihmisten yhteisöllisyyden edistäminen	6. Sosiaalinen ja taloudellinen hyvinvointi
Kulttuurituotanto	Asumisen mahdollisuuksien edistäminen Ihmisten yhteisöllisyyden edistäminen	6. Sosiaalinen ja taloudellinen hyvinvointi

Taulukko 10. Joutsenten reitti ry:n kehittämisohjelman 2014-20 painopisteiden yhteensopivuus.

Muita tärkeitä aluetason ohjelmia, joiden tavoitteita uusi kehittämisohjelmamme osaltaan tukee, ovat Pirkanmaan ja Satakunnan maakuntastrategiat, rakennerahasto-ohjelmat, energiaohjelmat, metsäohjelmat, ympäristöohjelmat, vesistöohjelmat ja kulttuuriympäristöohjelmat. Kuntatasolla suunnittelu on yhteen sovitettu kunta- ja elinkeinostrategioiden tavoitteiden kanssa. Sastamalan kaupungilla on myös oma maaseutuohjelmansa, joka mm. tukee haja-asutusalueen rakentamista.

Pirkanmaan uuden maakuntastrategian kehittämiskokonaisuudet ovat 1) älykäs erikoistuminen ja elinkeinorakenteiden uudistuminen, 2) vihreä talous sekä hyvinvoivat luonnon- ja asuin ympäristöt sekä 3) yksilön, perheen ja yhteisöjen arki Pirkanmaalla. Horisontaaliteemana on tehokkaan sujuva ja saavutettava Pirkanmaa (infrastruktuuri, maankäyttö ym.).

Kehittämisohjelman painopisteet ja -strategiat liittyvät pääosin maaseudun kehittämiseen ja Euroopan maaseuturahastoon. Euroopan komission paikalliskehittämisen monirahastoisuusaloitteen mukaisesti nuorten hyvinvoinnin painopisteen rahoituksesta puolet on ESR-rahoitusta.

Joutsenten reitti ry jatkaa monipuolista eri rahoituslähteiden käyttöä myös omassa hanketoiminnassaan. Esimerkkejä edellisellä ohjelmakaudella käytetyistä rahoituslähteistä ovat Suomen maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä (vertailututkimus Leader-metodin levitettävyydestä ja toimeenpanosta eri EU-maissa), Suomen ulkoasiainministeriön kansalaisjärjestöyksikkö (Leader-metodin soveltaminen Mosambikissa) ja EU:n Leonardo-ohjelma (liha-alan kehittämishanke yhdessä Espanjan, Irlannin ja Tanskan toimijoiden kanssa).

Kehittämistehtävien paikallistason työnjaosta on sovittu toimialueemme kuntien, elinkeinoyhtiöiden, TE-toimistojen ja oppilaitosten kanssa seudullisilla ns. YritysSuomi-palvelusopimuksilla. Sopimusten ja YritysSuomi-konseptin tavoitteena on joustava ja mutkaton organisaatorajat ylittävä asiakaspalvelu yhden luukun periaatteella.

Pirkanmaan ja Satakunnan toimintaryhmien kesken yhteistyön painopisteiksi on sovittu kansainvälistyminen, tiedottaminen, Leader-brändityö, laatutyö sekä maaseutu-kaupunki-vuorovaikutus.

9. TOIMINTARYHMÄKRITTEERIEN TOTEUTUMINEN

Joutsenten reitti ry:n toimialue muodostuu kaudella 2014-2020 neljästä kunnasta, jotka kuuluvat kahteen maakuntaan ja kolmeen eri seutukuntaan. Hallinnolliset rajat ylittävä yhteistyö on kausilla 2000–06 ja 2007-13 ollut yksi toiminnan vahvuuksista. Alueen kunnat ovat aluekeskusten Tampereen ja Porin lisäksi vahvassa vuorovaikutuksessa keskenään, eli hallinnollisista rajoista huolimatta aluetta voidaan pitää Pirkanmaan ja Satakunnan rajaseudun toiminnallisena kokonaisuutena. Kulttuurisesti koko toimialue on Satakuntaa – Pirkanmaa on maakuntana niin nuori, että sille ei ole ehtinyt kehittyä omaa alueidentiteettiä.

Kunta- ja palvelurakennemuutoksen suurimmat muutokset on toimialueellamme jo koettu, mutta uudistus heijastuu edelleen tulevan kauden toimintaamme. Pohjoissatakuntalainen Kiikoinen liittyi Sastamalaan vuoden 2013 alusta. Huittinen ja Hämeenkyrö etsivät sopivia yhteistyösuuntia. Paikalliskehittämisen rooli kuntaidentiteettien muuttuessa tulee vahvistumaan.

Joutsenten reitti ry:llä on 97 henkilöjäsenä, 75 yhteisöjäsenä ja neljä kuntajäsentä (liite 3). Nämä ovat aitoja, maksullisia jäsenyyksiä: vuonna 2014 henkilöjäsenen jäsenmaksu on 10 euroa, yhteisöjäsenen 20 euroa ja kuntajäsenen 80 euroa. Jäsenmäärä on ohjelmakauden 2007-13 kasvanut 40 prosenttia. Vuosikokous valitsee uuden hallituksen keväisin. Koko hallitus on vuosittain erovuorossa – käytännössä hallituksen jäsenistä kolmannes tai neljännes on vaihtunut vuosittain. Hallituksen kokoonpano vuonna 2014 ja kolmikantaperiaatteen toteutuminen on esitetty liitteessä 1. Hallituksen jäsenten sidonnaisuudet on esitetty liitteessä 4.

Joutsenten reitti ry:n kirjanpidosta ja palkanlaskennasta vastaa toimiston kanssa samassa korttelissa sijaitseva Vammalan tilitoimisto Oy. Toiminnanjohtaja huolehtii tiliöinnistä laskujen hyväksynnän yhteydessä kuten edelliselläkin kaudella. Etupainotteinen kuntarahoitus ja oma pääoma ovat turvanneet yhdistyksen maksuvalmiuden kaudella 2007-2013.

LIITE 1: Hallituksen kokoonpano ja kolmikantaperiaatteen toteutuminen v. 2014

Varsinaiset jäsenet

PJ	Jani Hanhijärvi	Houhajärventie 194	Julkinen	38250	SASTAMALA
1	Elina Kamppari	Risto Rytin katu 36	Julkinen	32700	HUITTINEN
2	Mikko Nieminen	Puistokatu 10	Julkinen	38200	SASTAMALA
3	Taina.Ekilä	Keikyäntie 51	Riippumaton	32730	SASTAMALA
4	Laura Jonkka	Murronharjuntie 930	Yksityinen	31900	PUNKALOIDUN
5	Ulla Alajoki	Jokiniementie 9	Riippumaton	38460	SASTAMALA
6	Markku Rasa	Purimontie 4	Yksityinen	39100	HÄMEENKYRÖ
7	Sirpa Paananen	Niittytie 12	Riippumaton	39100	HÄMEENKYRÖ
8	Kai Huovinen	Korvenkyläntie 108	Riippumaton	32700	HUITTINEN
9	Elma Haavisto	Risto Rytin katu 31 A 16	Yksityinen	32700	HUITTINEN
10	Katariina Pylsy	PL 23	Julkinen	38201	SASTAMALA
11	Ari Kallionpää	Suonpäänkulmantie 301	Julkinen	31930	VANTTILA
12	Leena Virri-Hanhijärvi	Vatajantie 413	Yksityinen	38220	SASTAMALA

Varajäsenet

1	Hanna Hällfors	Viialankatu 25	Riippumaton	32700	HUITTINEN
2	Tapio Rautava	Aarnontie 2	Julkinen	38200	SASTAMALA
3	Ulla Junnila	Vakkalantie 10	Riippumaton	38300	SASTAMALA
4	Mikko Uotila	Virkatie 6	Yksityinen	31900	PUNKALOIDUN
5	Harri Koski	Uuspukarantie 50	Yksityinen	38460	SASTAMALA
6	Jukka Heinäsuo	Osarantie 24	Yksityinen	39230	HÄMEENKYRÖ
7	Hannele Haavisto	Köhköröntie 509	Julkinen	39195	KAPIO
8	Anne Koivuniemi	Koivuniementie 72	Yksityinen	32620	RUTAVA
9	Marja-Leena Tuomola	Vahakiventie 40	Riippumaton	38210	SASTAMALA
10	Kalevi Korhonen	PL 23	Julkinen	38201	SASTAMALA
11	Lauri Inna	Vesilahdentie 5	Julkinen	31900	PUNKALOIDUN
12	Leena Järvenpää	Jaarantie 32	Yksityinen	38360	SASTAMALA

LIITE 2: Ohjelmanvalmistelun suunnittelutyöryhmiin osallistuneet organisaatiot

Arteles Oy, Hämeenkyrö
Hekometal Oy, Punkalaidun
Huittisten kaupunki, Huittinen
Hämeenkyrön Yrityspalvelu Oy, Hämeenkyrö
Hämeenkyrö-seura ry, Hämeenkyrö
Juvelan tila, Vammala
Kanteenmaan kyläyhdistys ry, Punkalaidun
Kiikoisten kotiseutuyhdistys ry, Kiikoinen
Kestikievari Liekoranta Oy, Vammala
Kukonharjan kyläyhdistys ry, Vammala
Käsityöpuoti Silmu&Solmu, Vammala
Lantulan seudun kyläyhdistys ry, Vammala
Metsänhoitoyhdistys Pirkanmaa, Vammala
Mouhijärven kirjasto, Mouhijärvi
MTK-Kiikoinen, Kiikoinen
MTK-Suodenniemi, Suodenniemi
Nahkapaja Eliisa Marjaana Oy, Äetsä
Palvelukoti Onneli Oy, Äetsä
Punkalaitumen yrittäjät ry, Punkalaidun
Pylsyn tila, Hämeenkyrö
Raukon tila, Äetsä
Sastamalan 4H-yhdistys ry, Vammala
Vammalan seudun taideyhdistys ry, Vammala
Wanha Pappila, Huittinen

LIITE 3: Joutsenten reitti ry:n jäsenistö

Henkilöjäsenet	Yhdistykset ja yritykset	Kunnat
1 Ahvonen Matti	1 Anneli Keinonen Oy	1 Huittisten kaupunki
2 Alajoki Elina	2 Don Pipas ky	2 Hämeenkyrön kunta
3 Alajoki Kari	3 Elastopoli Oy	3 Punkalaitumen kunta
4 Alajoki Ulla	4 FE Sillanpään seura ry	4 Sastamalan kaupunki
5 Aro Juha	5 Finnish Birdtours osk	
6 Grundell Kirsti	6 Haapaniemen pidot ky	
7 Haapaniemi Jari	7 Harjuaalueen Luonto ja Virkistys ry	
8 Haapaniemi Sari	8 Heinoon Metsästysseura ry	
9 Haapaviita Annikki	9 Heiska ry	
10 Haavisto Antero	10 Hirvenpään tienoot ry	
11 Hamadi Aune	11 Honkolan ratsastusseura ry	
12 Hamari Susanne	12 Houhajärvi ry	
13 Harjula Jorma	13 Huittisten teatterikerho ry	
14 Hartoma Jussi	14 Häijään koulupiirin asukasyhdistys ry	
15 Heinistö Päivi	15 Hämeenkyrön talviuimarit ry	
16 Heinonen Tuula	16 Hämeenkyrön urheiluautoilijat ry	
17 Hemilä Helena	17 Hämeenkyrö-Seura ry	
18 Hietalahti Tarja	18 Ikääntyvien tukiyhdistys ry	
19 Hietaniemi Anitta	19 Illon kyläseura ry	
20 Hollo Antti	20 Jumesniemen kyläseura ry	
21 Holm Jan	21 Kaarihovi Oy	
22 Huotilainen Eero	22 Kanteenmaan kyläyhdistys ry	
23 Huovinen Kai	23 Karhiniemen kyläseura ry	
24 Hällfors Hanna	24 Karkun Isku ry	
25 Isomuotia Harri	25 Keikyän eräveikot ry	
26 Jaakkola Timo	26 Keikyän kyläseura ry	
27 Jortikka Erkki	27 Kiikan Jokisivun kyläseura ry	
28 Junnila Ulla	28 Kiimajärven kyläseura ry	
29 Järvelä Eero	29 Kukonharjan kyläyhdistys ry	
30 Järvinen Tuomo	30 KuntoonHoitola tmi	
31 Kallionpää Ari	31 Kutalan nuorisoseura ry	
32 Kamppari Elina	32 Lantulan seudun kyläyhdistys ry	
33 Keinonen Anneli	33 Lavajärven maamiesseura ry	
34 Keskikiikonen Marja-Liisa	34 Metallipalvelu Koskinen tmi	
35 Knuutila Ari	35 Metsästysseura Haukka ry	
36 Koivisto Annukka	36 Metsästysseura Ilo ry	
37 Koivuniemi Anne	37 Mhy Pirkanmaa ry	
38 Koivuniemi Jaakko	38 Moisio Kotipakari ky	
39 Kotaja Tapani Ilpo	39 Mouhijärven metsästysseura ry	
40 Kurikka Markku	40 Palvelukoti Onneli Oy	

41	Lakkinen Keijo	41	Pehulan seudun kyläyhdistys ry
42	Lindroos Sirpa	42	Pirkan Kylät ry
43	Lähteenmäki Matti	43	Pirkanmaan Yrittäjät ry
44	Maaranen Kalle	44	Punkalaitumen Kunto ry
45	Manti-Salolainen Sari	45	Punkalaitumen museo ja kotiseutuyhd. ry
46	Matintalo Sanna	46	Punkalaitumen Yrittäjät ry
47	Mikkola Aki	47	Rakennusliike Rauno Salo Oy
48	Mikkola Pentti	48	Rekikosken Kyläyhdistys ry
49	Mäkelä Arvo	49	Roismalan Ponnistus ry
50	Mäkelä Timo	50	Salokunnan metsästysseura ry
51	Naskali Jukka	51	Sammaan seudun kyläyhdistys ry
52	Niemelä Juha	52	Sarkia-seura ry
53	Nikalai Matti	53	Sasin seudun maa- ja kotitalousnaiset ry
54	Nikkilä Hannu	54	Sastamalan Autourheilijat ry
55	Nivala Anneli	55	Sastamalan Hyötyajoneuvohuolto Oy
56	Nordenswan Emilia	56	Sastamalan LVI tmi
57	Nylund Hilikka	57	Sastamalan seudun yrityspalvelu Oy
58	Nylund Matti	58	Sastamalan seurakunta
59	Nylund Tom	59	Sastamarine ky
60	Ojansivu Ossi	60	Satafood ry
61	Perkiömäki Kauno	61	Satakunnan käsi- ja taideteollisuus ry
62	Perälä Vesa	62	Satakunnan nuorisoseurojen liitto ry
63	Pietilä Pauli	63	Satakylät ry
64	Pietilä Tarja	64	Seppo J. Kotajärvi -säätiö
65	Pohjanen Tero	65	SHT-tukku Oy
66	Pusa Sirkka-Liisa	66	Suttilan Nuorisoseura ry
67	Pylsy Katariina	67	TV-Kasvo Oy
68	Pärssinen Sakari	68	Vakkilan pienviljelijäyhdistys ry
69	Rajakoski Jorma	69	Vanhan kirjallisuuden päivät ry
70	Rasa Markku	70	Vanttilan Kyläyhdistys ry
71	Rask Kaija	71	Varpeen rakennus tmi
72	Rautava Tapio	72	Vesaranta ry
73	Routakangas Anitta	73	Vähähaara-Seura ry
74	Salo Rauno	74	Ylistenjärven vesi- ja kalastusyhd. ry
75	Savikko Riitta Liisa	75	Äetsän seudun kehitysmaaseura ry
76	Siukola Sirje		
77	Suoniemi Seppo		
78	Tapio Kimmo		
79	Toiviainen Risto		
80	Touru Leena		
81	Tuomisto Tuomo		
82	Tuomola Marja-Leena		
83	Tuomola Pekka		
84	Törmä Eila		
85	Törmälä Paavo		

- 86 Törnudd Kristina
- 87 Uusi-Rauva Toive
- 88 Valo Virva
- 89 Vanha-Juhe Heikki
- 90 Vuorenoja Maiju
- 91 Vuorinen Pirjo
- 92 Vuorisalo Ilkka
- 93 Väliä Juha Olavi
- 94 Välimaa-Helli Tuulikki
- 95 Westergård Esa
- 96 Yrjölä Antti
- 97 Yrjölä Tommi

LIITE 4: Hallituksen jäsenten sidonnaisuudet

JÄSENET

Ulla Alajoki, maatalon emäntä, maaseudun asukkaat, yli 40 v

- Ei muita luottamustoimia

Taina Ekilä, yrittäjä, maaseudun asukkaat, yli 40 v

- Ei muita luottamustoimia

Elma Haavisto, yrittäjä, yhteisötaho, 25-40 v

- Lakiasiantuntijatoimisto Haavisto Oy, hallituksen jäsen
- Pekka Ollula Oy, hallituksen jäsen
- Riistaveden Loma Oy, hallituksen jäsen
- Huittisten Yrittäjät ry, toiminnantarkastaja
- Sastamalan mielenterveysseura ry, hallituksen jäsen

Jani Hanhijärvi, kyläasiamies, julkinen taho, 25-40 v

- Ei muita luottamustoimia

Kai Huovinen, agrologi, maaseudun asukkaat, 25-40 v

- Ei muita luottamustoimia

Laura Jonkka, yrittäjä, yhteisötaho, 25-40 v

- Punkalaitumen Yrittäjät ry, hallituksen jäsen
- Punkalaitumen Osuuspankki Oy, hallintoneuvoston jäsen

Ari Kallionpää, maaseutuasiainjohtaja, julkinen taho, yli 40 v

- Ei muita luottamustoimia

Elina Kamppari, maaseutupäällikkö, julkinen taho, yli 40 v

- Ei muita luottamustoimia

Mikko Nieminen, toimitusjohtaja, julkinen taho, yli 40 v

- Elastopoli Oy, hallituksen pj.
- Satafood kehittämissyhdystys ry, hallituksen jäsen

Sirpa Paananen, lähihoitaja, maaseudun asukkaat, yli 40 v

- Ei muita luottamustoimia

Katariina Pylsy, kehittämisspäällikkö, julkinen taho, yli 40 v

- Hämeenkyrön Kierikkalan yksityistiekunta, pj.
- Hämeenkyrön kunnanvaltuusto, varajäsen
- Hämeenkyrön kunnan tarkastuslautakunta, jäsen

- Metsänhoitoyhdistys Pirkanmaa ry, valtuuston jäsen
- Hämeenkyrön Reservin Aliupseerit ry, varapj.
- Pirkanmaan Agrologit ry, pj.

Markku Rasa, maanviljelijä, yhteisötaho, yli 40 v

- Jumesniemi-Sirkkalan VPK ry, sihteeri
- Sirkkalan pienviljelijäyhdistys ry, rahastonhoitaja
- Purimontien hoitokunta, pj.

Leena Virri-Hanhijärvi, eläkeläinen, yhteisötaho, yli 40 v

- Lantulan seudun kyläyhdistys ry, hallituksen pj.

VARAJÄSENET

Hannele Haavisto, opiskelija, julkinen taho, 25-40 v

- Hämeenkyrön kunnanhallitus, varajäsen
- Hämeenkyrön kunnan ympäristölautakunta, jäsen
- Keskustapuolueen Hämeenkyrön läntinen paikallisyhdistys ry, hallituksen jäsen
- Kaipion kyläyhdistys ry, hallituksen jäsen

Jukka Heinäsuu, yrittäjä, yhteisötaho, yli 40 v

- MTK Hämeenkyrö ry, hallituksen jäsen

Hanna Hällfors, kehitysasiantuntija, maaseudun asukkaat, 25-40 v

- Ei muita luottamustoimia

Lauri Inna, kunnanjohtaja, julkinen taho, yli 40 v

- Sastamalan Seudun Yrityspalvelu Oy, hallituksen pj.
- Investorum Oy, hallituksen pj.
- Sastamalan reserviupseerit ry, hallituksen jäsen

Ulla Junnila, eläkeläinen, maaseudun asukkaat, yli 40 v

- Ei muita luottamustoimia

Leena Järvenpää, yrittäjä, yhteisötaho, yli 40 v

- Jaaran kyläseura ry, hallituksen jäsen
- Kiikoisten Marttayhdistys ry, hallituksen jäsen

Anne Koivuniemi, maanviljelijä, yhteisötaho, 25-40 v

- Kukonharjan kyläyhdistys ry, pj.

Kalevi Korhonen, maaseutuasiamies, julkinen taho, yli 40 v

- Ei muita luottamustoimia

Harri Koski, puutarhayrittäjä, yhteisötaho, yli 40 v

- Ei muita luottamustoimia

Tapio Rautava, kehittämisjohtaja, julkinen taho, yli 40 v

- Aktiivinen Pohjois-Satakunta ry, hallituksen pj.
- Pohjois-Satakunnan Seutuverkko Oy, hallituksen jäsen
- Kuorsunmaan kyläseura ry, rahastonhoitaja

Marja-Leena Tuomola, maanviljelijä, maaseudun asukkaat, yli 40 v

- Ei muita luottamustoimia

Mikko Uotila, yrittäjä, yhteisötaho, 25-40 v

- FeelFactory Oy, hallituksen jäsen
- Agroy Oy, hallituksen jäsen
- Punkalaitumen Yrittäjät ry, hallituksen jäsen

LIITE 5: Sopimusluonnos työnjaosta Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa

LUONNOS 2.6.2014

Pirkanmaan ELY-keskus ja toimintaryhmät; Joutsenten reitti ry, Kantri ry, Pirkan Helmi ry ja PoKo ry ovat sopineet seuraavasta työnjaosta hankkeiden ja yritystukien rahoituksessa maaseuturahastosta ohjelmakaudella 2014–2020. Ikaalisten, Parkanon ja Kihniön kuntien alueella toimivan toimintaryhmä Aktiivinen Pohjois-Satakunta ry:n kanssa on keskusteltu ja tuotu esiin tämän yhteistyösopimuksen noudatettavat pääperiaatteet.

Rahoittamisen lähtökohtana on se, että paikallisen tason toimet kohdentuvat ensisijaisesti toimintaryhmien rahoitettaviksi. Jos hankkeessa on laajempaa alueellista vaikuttavuutta ja voidaan olettaa, että 180 000 euron julkisen tuen osuus tulee ylittymään, tukihakemus suunnataan ELY-keskukselle. Yritysrahoituksen osalta on yhteisesti rajattu alueet, joilla ei myönnetä rahoitusta.

1. Hanketuet

Toimintaryhmien rahoittamat hanketuet

- tukevat toimintaryhmän laatimaa paikallisen kehittämisstrategian toteutumista,
- ovat vaikutuksiltaan paikallisia ja toiminnoiltaan paikallisia tai alueiden välisiä
- tulokset ovat paikallisen strategian tavoitteiden mukaisia,
- täyttävät toimintaryhmän määrittelemät valintakriteerit

Pirkanmaan ELY-keskuksen rahoittamat hanketuet

- tukevat alueellisen kehittämissuunnitelman toteutumista,
- täyttävät kehittämissuunnitelmassa esitetyt valintakriteerit,
- ovat kehittämissuunnitelmassa esitettyjen rahoituslinjausten mukaisia,
- ovat vaikutuksiltaan alueellisia tai alueiden välisiä

2. Yritystuet

Toimintaryhmien rahoittamat yritystuet

- tukevat toimintaryhmän laatimaa paikallisen kehittämisstrategian toteutumista,
- kohdistuvat mikroyrityksiin (pääsääntöisesti max 3 htv), jotka aloittavat tai kehittävät täsmätoimenpitein toimintaansa,
- tuottavat positiivisia vaikutuksia myös kohdeyrityksensä ympäristössä,
- kohdistuvat pääsääntöisesti paikallisilla markkinoilla toimiviin yrityksiin,
- täyttävät toimintaryhmän määrittelemät valintakriteerit

Pirkanmaan ELY-keskuksen rahoittamat yritystuet

- kohdistuvat maaseudun mikroyrityksiin (pääasiassa 3-10 htv), etusijalla aloittavat ja kasvuhakuiset yritykset,
- kohdistuvat ydin maaseudulla tai harvaan asutulla maaseudulla toimiviin pieniin yrityksiin (10-49 htv),
- täyttävät kehittämissuunnitelmassa esitetyt valintakriteerit,
- ovat kehittämissuunnitelmassa esitettyjen rahoituslinjausten mukaisia,
- kohdistuvat Pirkanmaan maakuntaa laajemmille markkinoille pyrkiviin yrityksiin,
- kohdistuvat ilman aluerajoitusta koko maakunnan alueella toimiviin maatilayrityksiin ja elintarvikkeiden ensiasteen pieniin ja keskisuuriin jalostusyrityksiin

Pirkanmaan kehittämissuunnitelman ja paikallisten kehittämisstrategioiden työjaosta on tehty erillinen yhteistyösuunnitelma (liite 1). Pirkanmaan ELY-keskuksen laatiman kehittämissuunnitelman ja toimintaryhmien paikallisten kehittämisstrategioiden toteutusalueet ovat yhdenmukaiset yritystukien rahoituksen osalta. Toimintaryhmien hallitus vastaa hankkeiden tarkoituksenmukaisuusharkinnasta ja ELY-keskus tarkastaa hankkeiden laillisuusperusteet.

Pirkanmaan maaseudun kehittämissuunnitelman 2014-2020 ja paikallisten strategioiden yhteensovittamiseksi osapuolet kokoontuvat säännöllisin väliajoin neuvottelemaan ja keskustelemaan esiin nousseiden asioiden tiimoilta. Tavoitteena on ohjelman toteuttaminen laadukkaasti ja täysimääräisesti. Sähköisen järjestelmän (Hyrrä) käyttöönotto edellyttää edellisiä ohjelmakausia enemmän asiakkaiden ohjausta ja rahoitusprosessin käytäntöjen esille tuomista. Maaseudun kehittämissuunnitelman 2014–2020 tiedotustoimista tullaan keskustelemaan ja sopimaan tarkemmin. Syksyn 2014 aikana selvitetään mahdollisuudet yhteisen tiedottajan hankkimiseksi, joka toimisi mahdollisesti sekä ELY-keskuksessa Pirkanmaan maaseudun kehittämissuunnitelman että toimintaryhmien käytössä paikallisten toimien tiedottajana.

Tämän sopimuksen allekirjoituksella hyväksytään myös toimijoiden yhteistyösuunnitelma. Tätä sopimusta on allekirjoitettu viisi (5) samansisältöistä kappaletta.

Tampereella x.x.2014

NN
nimike
Pirkanmaan ELY-keskus

Petri Rinne
toiminnanjohtaja
Joutsenten reitti ry

Kari Kylkilahti
toiminnanjohtaja
Kantri ry

Heikki Konsala
toiminnanjohtaja
Pirkan Helmi ry

Juha Kolhinen
toiminnanjohtaja
PoKo ry

Maaseudun kehittämissuunnitelma	Toimintaryhmät
<i>Hanketuet:</i> maakunnallisesti merkittävät hankkeet, toteutetaan useamman kunnan alueella, mahdollisesti ylimaakunnalliset kokonaisuudet	<i>Hanketuet:</i> paikalliset, toimintaryhmän alueella toteutettavat hankkeet, toimintaryhmien väliset tai kansainväliset
<i>Yritystuet:</i> alueellisesti vaikuttavat hankkeet <ul style="list-style-type: none"> • Tavoitteena päätoiminen yrittäjyys • Kokeiluhankkeita vähemmän • Perustamisavustukset pääsääntöisesti ELY-keskuksesta 	<i>Yritystuet:</i> paikallisesti vaikuttavat hankkeet <ul style="list-style-type: none"> • Kohderymänä aloittavat yritykset tai muutaman hengen yritykset paikallisilla markkinoilla (tavoitteena saada harjoitettavasta yritystoiminnasta merkittävää tuloa) • Myös kokeiluhankkeita, joissa annetaan yrittää
<i>Maaseudun palvelut:</i> pääsääntöisesti laajakaistainfrastruktuurihankkeet, yhteisölliset vesihuoltohankkeet	<i>Maaseudun palvelut:</i> yksittäiset yleishyödylliset investoinnit, teemahanke kokonaisuudet
<i>Harrastus, virkistys, matkailu:</i> maakunnallisesti merkittävät kokonaisuudet	<i>Harrastus, virkistys, matkailu:</i> paikallisesti vaikuttavat hankkeet
<i>Yhteisöllisyys:</i> ei pääsääntöisesti rahoitettava toimi	<i>Yhteisöllisyys:</i> paikallisesti vaikuttavat hankkeet, joissa lähtökohtana alueen tarpeet
<i>Uusiutuva energia ja biotalous:</i> maakunnallisesti merkittävät hankkeet, toteutetaan useamman kunnan alueella, mahdollisesti ylimaakunnallinen.	<i>Uusiutuva energia ja biotalous:</i> paikallisesti vaikuttavat hankkeet, joissa lähtökohtana alueen tarpeet, yhteisölliset energiaratkaisut
<i>Osaaminen ja koulutus:</i> maakunnallisesti merkittävät hankkeet, toteutetaan useamman kunnan alueella, mahdollisesti ylimaakunnallinen.	<i>Osaaminen ja koulutus:</i> paikallinen, toimintaryhmän alueella toteutettava hanke, toimintaryhmien välinen tai kansainvälinen
<i>Ympäristö:</i> Yhteisölliset vesihuoltohankkeet	<i>Ympäristö:</i> Yhteisölliset vesihuoltohankkeet ja vesienhoito
<i>Kansainvälisyshankkeet:</i> Yhteistyöstä sovitaan tapauskohtaisesti yhteistyö -toimenpiteen alla toteuttavissa hankkeissa	<i>Kansainvälisyshankkeet:</i> Yhteistyöstä sovitaan tapauskohtaisesti

Pirkanmaan maaseudun kehittämissuunnitelman ja paikallisten toimintaryhmien yhteensovitus ohjelmakaudella 2014–2020